Ը. ՏԱՐԻ 2359 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 26 ՏՐԷ 4384 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1891 14 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1309 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս
درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آرهولك
غزته‌سی اداره‌سنه
Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ Համար Տարեկան [illegible] 150
» » [illegible] 75
» » [illegible] 40
Օտար երկիրներ Տարեկան [illegible] 56
» » Վեցամսեայ 28
Ընթեր Թուղթի վրայ [illegible]. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց Թղթատարի [illegible] Կէս. 50
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ յօդուածներ ետ չեն տրուիր.
Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4|16 ԴԵԿՏ. 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Եւրոպիոյ մէջ օրուան մեծագոյն խնդիրն առեւտրական դաշնագրաց խնդիրն է։ Գերմանիոյ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ, Իտալիոյ, Պելճիոյ եւ Զուիցերիոյ Խորհրդարանք միեւնոյն ժամանակ կը զբաղին այս երկրաց միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագրաց քննութեամբ, որոց ամեն Խորհրդարանաց կողմէ ընդունելութիւնն աներկբայելի է, քանի որ փոխադարձ զիջումներով այնպիսի միութիւն մը կազմած են իրենց մէջ յորմէ մեծապէս պիտի կրնան օգտել։ Միայն Գերմանիոյ մաքսապաշտ կուսակցութիւնը դժգոհութիւն կը ցուցնէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ եղած զիջումներուն դէմ, որք մանաւանդ երկրագործական բերքերու եւ անասնոց մասին են. զի Քափրիվի Նախարարապետ յայտարարեց Ռայխսթակի մէջ թէ ի նախատեսութիւն հնձոց անյաջողութեան եւ պատերազմի, կառավարութիւնն հարկ դատած է գերման ազգին սնունդն ապահով հիման վրայ դնել, երկրագործական մեծ Տէրութեան մը, ինչպէս է Աւստրիա-Հունգարիա, հողային բերքերն եւ անասունները սովորականէն պակաս մաքսով ընդունելով։ Զօր. Քափրիվի յարեց նաեւ թէ առաջիկայ պատերազմն ո՛չ այնքան զէնքերով որքան մաքսային սակագներով պիտի մղուի. այսինքն՝ ա՛ն Տէրութիւն յաղթող պիտի ելնէ որ շնորհիւ իւր մաքսային դաշնագրաց՝ իւր պէտքերն հոգալու եւ իւր բերքերն արժեցնելու մեծագոյն դիւրութիւն ունի, որով ո՛չ ուտելեաց նեղութիւն քաշէ, ոչ դրամի։ Դիտուեցաւ Զօր. Քափրիվիի խօսքերէն թէ առեւտրական նոր դաշնագրաց կնքման մէջ ո՛չ միայն տնտեսական այլ եւ քաղաքական ու ռազմագիտական հայեցակէտներն ի մտի ունեցած է. — քաղաքական հայեցակէտն, ըստ որում խորհած է թէ այս առեւտրական դաշնագրաց կնքման շնորհիւ Երրեակ Նիզակակցութեան քաղաքական դաշնագիրք աւելի եւս պիտի զօրանան եւ ուրիշ Տէրութիւններ ալ նոյն քաղաքական համաձայնութեան մասնակցելու պիտի յորդորուին. Ռազմական հայեցակէտն եւս աչքի առջեւ ունեցած է, փափաքելով ի պահանջել հարկին ապահովել գերման բանակին ու ազգին չուտափոյթ պարենաւորումը։

Գերմանիոյ մաքսապաշտք եւ ագարակագործք, որոց ապրանքին խիստ մրցում մը պիտի ընեն աւստրեւմաճառ ագարակատեարք, շատ բարկացած են Պիզմարք իշխանին դէմ, որ մաքսապաշտ քաղաքականութեան հեղինակ ըլլալով՝ ցայսվայր բարձր մաքսերու պաշտպանութիւնն իրենց ընձեռելէն ետեւ, վտանգի վայրկենին կը թողու զիրենք, մինչ քանիցս խոստացած էր անձամբ գալ Ռայխսթակ եւ իւր մաքսապաշտ քաղաքականութիւնը պաշտպանել Քափրիվի զօրավարին զիջմանց դէմ. Բայց հիմա Պիզմարք իշխան իւր բժշկին մէկ պատուէրը կը հրատարակէ թէ Ռայխսթակին մէջ իւր ներկայութիւն կրնայ վնասել իւր առողջութեան, եւ իւր անձնական հանգիստը գերամեծար կը համարի ան կալուածատեարց եւ ագարակատեարց շահերէն զորս ցարդ իւր հովանաւորութեան ներքեւ ունենալու յայտարարութիւնները կ՚ընէր. Թէեւ հաւանական չէ որ Պիզմարք իշխանի միջամտութեամբ իրաց ընթացքը փոխուէր եւ կնքեալ դաշնագիրք եղծանէին, բայց մանաւանդ երբ Պիզմարք իշխան յասպարէզ չիջնէր, բնաւ տարակուսելի չէ թէ Գերմանիոյ կնքած առեւտրական դաշնագիրք ստուար մեծամասնութեամբ պիտի վաւերանան Ռայխսթակէն։

Լոնտոնէ կը հեռագրուի թէ Իրագեկ ակմբոց մէջ պտըտած զրոյցի մը նայելով, ժամանակէ մ՚ի վեր թաքուն բանակցութիւնք տեղի կ՚ունենան Լոնտոնի եւ Պերլինի միջեւ՝ առեւտրական դաշնագրոյ մը կնքման համար։ Անգլ. կառավարութիւնն ապաքէն չի ծածկեր իւր գիտաւորութիւն թէ պատրաստ է ցամաքային Եւրոպիոյ Տէրութեանց հետ բանակցութեանց մտնել եւ իւր շահուց ներած չափով անդամակցիլ կեդր. Եւրոպիոյ Տէրութեանց կնքած մաքսային միութեան։

ՈՒՄՊԵՐԹՕ ԹԱԳԱՒՈՐ

Ումպէրթօ Թագաւոր 200 ֆրանք ղրկեց Ճովաննի Փրիսքօ անուն անձին, որ արքայական կառքին մէջ աղերսագիր մը դնել փորձած էր՝ իւր վիճակն յայտնող։ Ն. Վեհափառութիւն միանգամայն վճարեց ըլլալ անձին երկաթուղւոյ տոմսակի գինն՝ իւր քաղաքը դառնալու համար։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԻՒՊԱՏՈՍԻ ՄԸ ՍՊԱՆՈՒՄ

Սան-Սէպաստիանոյէ կը հեռագրուի թէ տեղւոյն ֆրանսացի դերհիւպատոսը ըմպռլվըրով երկիցս կրակ ըրաւ ֆրանսացի հիւպատոսին վրայ, որ անմիջապէս մեռաւ։ Մարդասպանն ալ յետոյ ինքնասպան եղաւ։ Այս ոճրին շարժառիթն յայտնի չէ դեռ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԱՆԻ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ

Վլատիվոսթոքէ, ռուսական նաւահանգիստ Խաղաղականի վրայ, կը հեռագրուի թէ տեղւոյն կառավարական գանձարանէն 350,000 րուպլի գումար մը գողցուած է։ Գողերը մինչեւ գանձարանն հասնելու համար ստորերկրեայ երկար գետնուղի (թիւնէլ) մը բացած էին եւ իրենց հարուստ կողոպուտին հետ աներեւոյթ եղան։

ՎԻՒՐԹԵՄՊԵՐԿԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Վիւրթեմպերկի նոր Թագաւորին գահակալութեան առթիւ կը գրուի գերման լրագրաց մէջ թէ Գերմանիոյ վեհապետաց մէջ Վիւրթեմպերկի թագաւորին անձնական ռոճիկը դրամէ միայն չի բաղկանար։ Ըստ պաշտօնական հրատարակութեան, նոր թագաւորն ամեն տարի պիտի ընդունի մէկ միլիոն 800 հազար մարք դրամ, 225,000 քիլօ մանր ցորեն, 62,500 քիլօ հաճար, 38,400 քիլօ գարի, 560,000 քիլօ վարսակ, 4,740 չափ փեկոն փայտ (գայլըն աղաճը) եւ 2,700 չափ եղեւնափայտ։ (Մէկ չափ=780 քաշ)։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ Ա՛ՄԵՐԻԿԱ

Միացեալ Նահանգաց Փողերանոցին տեղեկագրոյն համեմատ, տարւոյ մը միջոցին Փողերանոցն յանձնեալ ոսկւոյն արժէքն է 59,625,675 տոլար, մինչ նախորդ տարին 49,225,238 տոլարի ոսկի միայն յանձնուած էր հոն։ Նոյն միջոցին 83 միլիոն 630,154 տոլարի արծաթ գնուած եւ պահուած է Փողերանոցին մէջ։ Կ՚երեւի թէ այս տարի ամերիկեան Փողերանոցին մէջ կոխուած դրամոց գումարն ամեն տարիէ աւելի է։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Անգլիոյ ծովային նախարար Լորտ Ճորճ Համիլթըն իւր ընտրողաց առջեւ բանախօսութեամբ մ՚ըսաւ թէ անգլ. նաւատորմին զօրութիւնը կառավարութեան կողմէ որոշեալ չափուն պիտի հասնի 1894ին։ Անգլ նաւատորմին զօրութիւնն աւելցնելով գլխաւոր նպատակն է պատերազմի ժամանակ ապահովել Անգլիոյ պարենաւորումը. զի թշնամեաց առաջին գործը պիտի լինի Անգլիոյ արմտիք եւ ամեն պաշար բերող նաւերն արգիլել։

—Հանգուցեալ Փառնէլ ընդ ամենն 6,252 ոսկւոյ հարստութիւն թողած է, ըստ յայտարարութեան իւր նորապսակ կնոջ։ Անգլիոյ մէջ հանրային մարդու մը համար այսչափ հարստութիւն մը աղքատութիւն ըսել է գրեթէ. զի բաց ի մէկ-երկու գործաւոր երեսփոխաններէ, որք իրենց դասէն թոշակ կ՚ընդունին, բաց ի նաեւ իռլանտացի երեսփոխանաց մէկ մասէն, որք Իռլանտացւոց Ազգային Դաշնակցութեան Մնտուկէն թոշակ կ՚առնուն, Անգլիոյ եւ Սկովտիոյ գրեթէ 600 երեսփոխանաց ամենքն ալ հարուստ եւ մեծահարուստ մարդիկ են, նոյն իսկ Պ. Կլատսթոնի ընկերվարական եւ ազատական վարդապետութիւնները դաւանող Լորտք, ագարակատեարք, գործարանատեարք եւ դրամատեարք։

—Ինֆլուէնցան մեծ կոտորած կ՚ընէ Տըպլինի մէջ, որոյ բնակչաց 35.06 առ 1,000 այս հիւանդութենէ մեռան անցեալ շաբթուն։ Բովանդակ Մեծին Բրիտանիոյ մեռելոց այսչափ բարձր համեմատութիւն մը երբեք չէր տեսնուած։ Սովորաբար մահերն այս համեմատութեան հազիւ կիսուն չափ են անգլ. քաղաքաց մէջ։

Ի ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ

Զուրիխի Համալսարանը գերմանիէն լեզուաւ առաջին համալսարանն է որ իգական սեռէն ոմն իւր ուսուցչաց դասուն մէջ ընդունեց. Դասախօսութիւն ընելու արտօնութիւն տուաւ Տիկին Էմիլի Քէմփէնի, որ Զուրիխի Համալսարանին մէջ իրաւագիտութիւն ուսած եւ Տօքթորութեան աստիճան ստացած է։ Տիկին Քէմփէն Զատկէն պիտի սկսի իւր դասախօսական պաշտօնին։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պ. Սթամպուլով ձերբակալել տուեր է զինուորական վարժարանի քանի մը աշակերտներ, որոց ընթացքէն դժգոհ մնալու պատճառ ունեցեր է։

—Հավասի գործակալութեան Սոֆիայի թղթակից Պ. Շատուրն սապէս կը պատմէ իւր արտաքսում.

Նէշ, 10 դեկտ.—Երեքշաբթի երեկոյ տուն դառնալով, յանկարծ պաշարուեցայ 15ի չափ մարդոցմով, որք զիս կառքի մը մէջ նետեցին. Բերանս չբացած, զիս արշաւասոյր փոխադրեցին պահականոցը։ Անոնցմէ Ռատուշ անուն գլխաւոր ոստիկանը զիս թշնամանեց, եւ քանիցս կռուփի հարուածներ տուաւ երեսիս։ Իմ բողոքներուս պատասխանեց զայրագին՝ «Լռեցէ՛ք, մի՛ պատասխանէք»։ Երեք ձիով կառքի մը մէջ փոխադրուեցայ, երկու սպայից եւ երկու ոստիկանաց հետ, որք զինեալ էին հրացաններով, ըէվոլվըրներով եւ սուրերով։ Այսպէս ճամբորդեցի մինչեւ Սլիվնիցա։ Ուղեւորութիւնը գիշերը շարունակեցաւ խիստ ցուրտ օդով մը ոստիկանաց հետ, սպայք Սոֆիա դարձած լինելով։ Զարիպրոտ հասայ կիսամին սառած։ Դեր-կառավարչին քով տարուեցայ, որ ուրիշ երկու ոստիկաններու հետ սահմանագլխոյ Օպրէնովաց գիւղը ղրկեց զիս։ Դեր-կառավարիչն եւ ոստիկանք քաղաքավար ընթացք բռնեցին։ Օպրէնովացի սերպ ոստիկան մը Փիրոթի սերպ կառավարչին քով տարաւ զիս, որ անմիջապէս ազատ արձակեց զիս։ Կառքի մէջ մնացի 15 ժամ։ Սերպ իշխանութիւնք շատ մարդասիրութեամբ վարուեցան հետս, մանաւանդ ոստիկանապետն եւ դատաւանի նախագահն, որ ներքին գործոց նախարար Պ. Ճաճայի որդին է։»

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ

Հեռագրերէն իմացան ընթերցողք թէ Պուլկարիոյ Ազգային Ժողովը միաձայն հաւանութեամբ եւ ամենաջերմ եռանդեամբ 50,000 ֆր. տարեկան թոշակ յատկացուցած է Պուլկարիոյ նախորդ Ալեքսանդր իշխանին՝ ի վարձ իւր բարւոք ծառայութեանց առ Պուլկարիա։

Արդ, կ՚ըսուի թէ Ալեքսանդր իշխան, որ այժմ լոկ Հարթէնաու կոմս անունը կը կրէ, պիտի մերժէ այս թոշակ, իբրեւ աւստրեան բանակին մէջ սպայ մը իւր արժանապատուութեան հակառակ նկատելով օտար երկրէ մը թոշակ ընդունիլ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ո՛չ միայն ֆրանսական թերթեր այլ եւ Ֆրանսայի համակիր օտար թերթեր ցաւօք սրտի կը խօսին Երեսփ. Ժողովոյ անցեալ ուրբաթ եւ շաբաթ աւուր ադմկալի եւ կռուայոյզ նիստերուն վրայ, որք ցոյց տուին թէ տակաւին կրեց թափն ո՛րքան սաստիկ է Ֆրանսայի մէջ, ուր երկու կուսակցութիւնք, կղերամիտ կամ կաթոլիկ, եւ կղերամերժ կամ ազատամիտ, ոխերիմ թշնամի են իրարու եւ աւելի քան երբեք հեռի կը գտնուին համաձայնելէ։

* * *

Այս վիճաբանութեանց առթիւ Երեսփ. Ժողովոյ ատենապետ Պ. Ֆլոքէի եւ պոնաբարդեան կատաղի երեսփոխան Պ. Բօլ տը Քասանեաքի միջեւ ծագած վէճը մենամարտի չպիտի յանգի։ Արմատական կուսակցապետ Պ. Քլէմանսօ Քասանեաքի քով երթալով հարցուց թէ «դուռ» բառը կ՚ուզէ՞ ետ առնուլ թէ ոչ։ Պ. Քասանեաք հաւանեցաւ որ այն բառը պաշտօնական ատենագրութեան մէջ չտպուի, եւ յիշեց թէ այսպիսի խոշոր բառեր դիտմամբ գործածած էր որպէս զի իրեն դէմ պարտաւ առաջարկուի եւ ինք պարտաւի դէմ խօսելու առթիւ կարենայ խօսք առնուլ եւ վիճաբանութեան մասնակցիլ։

Ի ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Նախընթաց շաբթուն ի Քուլու (մերձ ի Լահօռ) մեռեալ կարծուած Հնդիկ մը գետին եզերքը պիտի փոխադրուէր այրուելու համար, բայց օրը տարաժամած լինելով, արարողութիւնն հետեւեալ օրուան թողուեցաւ։ Հետեւեալ օրն երբ հնդկական թափորով կը տարուէր, մեռեալն յանկարծ ելաւ տնկուեցաւ դագաղին մէջ, իւր հագուստները պահանջեց, եւ հարցուց թէ այսպէս ո՞ւր կը տանին զինք։ Դագաղակիրք եւ սգակիրք, վախնալով որ չար ոգի մը տիրած է հանգուցելոյն, սարսափահար փախան, գետին ձգելով դագաղը։ Ցուղարկաւորութեան հանդէսը փոխուեցաւ արագընթացութեան մրցումի մը, որ հանդիսին նախնական յայտագրոյն մէջ նշանակուած չէր։ Կարծեցեալ ննջեցեալն յաջողեցաւ պատանքէն դուրս ելնել, եւ դէպ ի տուն դիմեց իւր հագուստն հագնելու։ Հեռին կեցող յուղարկաւորք վերջապէս համոզուեցան ճշմարտութեան եւ մօտենալ ուզեցին։ Բայց այս անգամ ալ մարդը չուզեց անոնց մօտենալ, եւ յայտարարեց թէ իսպառ կը հրաժարի այնպիսի կրօնէ մը որ զմարդիկ ողջ ողջ կը թաղէ, եւ որովհետեւ այն կրօնը մահմէտականութիւն ապրած եղաւ է բաւական, ինք եւս մահմէտական եղաւ։

ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱ

Թիֆլիզի Նոր-Դար լրագրոյն նոյեմբեր 19ի թուոյն մէջ հրատարակեալ քրոնիկէ մը կը քաղենք հետեւեալն՝ ի մասին ինֆլուէնցայի, որ օրուան կարեւորութիւն ստացած է դարձեալ.

Ինչպէս մամուլի մէջ երեւացող շատ ու կտոր տեղեկութիւններից երեւում է, ինֆլուէնցան դարձեալ երեւան է եկել Կովկասում, բայց դեռ այն համաճարակի կերպարանքը չէ առել, ինչ որ ունէր 1889 թուին, երբ համարեա ամբողջ Կովկասը վարակուած էր դրանով։ Հազիւ գտնուէր մի մարդ, որ այդ թուին ինֆլուէնցայով հիւանդացած չըլլէր։

Սակայն ընդհանրապէս հասարակութիւնը շատ թեթեւ է վերաբերւում դէպի ինֆլուէնցան, ի նկատի ունենալով, որ դա շատ թեթեւ հիւանդութիւն լինելով, շուտ էլ անցնում է հազիւ թողնելով իւր հետքը՝ հարբուխի ձեւով։

Բայց հէնց ինֆլուէնցայից առաջացող գլխաւոր վտանգն էլ նրա մէջ է, որ այդ հիւանդութեան թեթեւութեան պատճառով ժողովուրդը շատ անուշադիր է մնում իրեն պահպանելուց, որի հետեւանքն է լինում հիւանդի առողջութեան քայքայումը կողմնակի հիւանդութիւններով բարդութեամբ, եւ երբեմն էլ մահը, ինչպէս այդ երեւաց 1889 թուին եւ նոյն իսկ այժմ ոչ միայն մեզանում, այլ եւ Եւրոպայում։

Զնայելով որ Եւրոպայում գիտութեան մշակած ողջակեցիկ պայմաններն առաւել ժողովրդականացած են եւ ժողովուրդն աւելի մեծ ուշադրութիւն է դարձնում իւր առողջութեանը հիւանդութիւններից զերծ պահելու համար, բայց եւ այնպէս լրագրներում անդադար լուրեր ենք կարդում թէ ինֆլուէնցան շարունակում է զոհեր տանել ոչ միայն ժողովրդի հասարակ դասակարգից, այլ եւ դիրք ունեցող անձերից։

Եթէ ինֆլուէնցան Եւրոպայում այսպէս զոհեր է տանում, որքա՛ն աւելի պիտի լինի այդ զոհերի թիւը մեզանում, ուր ողջակեցիկ պայմանների համարեա բացակայութիւն է եւ մարդիկ դեռ սովոր չլինելով խնամք տանել իրենց առողջութեան վրայ, մասնաւոր են բաղդի բերմունքին, իսկ բժիշկների օգնութեան դիմում են միայն այն ժամանակ, երբ հիւանդութեամբ վարակուած են լինում։

* * *

Երբ անցեալ 1889 թուին ինֆլուէնցան ճարակել էր Կովկաս, ոչ ոք չէր իմանում, թէ ինչ հիւանդութիւն է դա. սկզբում դրան ընդունում էին հասարակ հարբուխի տեղ՝ պլիս զըլխացաւ, ոտների ու միջքի ջարդուածք։ Այդ էր պատճառը, որ սկզբում ոչ ոք ուշադրութիւն չէր դարձնում դրա վրայ եւ բոլորն էլ հանդարտ, ժպտում էին միմեանց հանդիպելիս եւ հարցնում «դո՞ւ էլ»։

—)(112)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՈՃՐԻՆ ՄՕՏ

—Հի՛մա պիտի մեռնիմ, հի՛մա պիտի մեռնիմ։

Ծառայներն անոր շուրջը կը փութան եւ կը խնամեն զայն։ Պիտի երթան արթընցնեն Ժան Վիօլէնը։ Ագարակապանը վերջապէս նիրհած է ծանր քունով մը, եւ բաղելէ ետք յաջորդ օրուան իր կործանումը, թշուառութիւնը։

Եւ ոչ մէկ աղմուկ սթափեցուցած է զնա այս տեսակ մը թմրութենէն։

Վաղեմի զինուորն ամեն բան կը հասկըցունէ նմա։

—Հայրերնիդ սպանուեցա՛ւ... Տիկ. Վիօլէն վիրաւորեցա՛ւ։

Խուլ բացագանչութիւն մը։ Ժան սոսկալի կերպով կը տժգունի։

—Սպանուեցա՞ւ... եւ ո՞ւսկից. Մարդասպանը ձերբակալեցի՞ն։

Մարդը չի պատասխաներ։ Այլ Ժան Վիօլէն կը սարսռայ։

Կը թուի իրեն թէ յանկարծ քօղ մը կը պատռի իր աչաց առջեւ։

—Տէր Վիօլէնի սպանիչը Մառի-Թերէ՛զն է։

Իր սրտին խորէն աչարկու ձայն մը այսպէս կ՚աղաղակէ իրեն։ Եւ տեսարանը դիւրութեամբ կ՚երեւակայէ։ Մառի-Թերէզ չէ ուզած պառկիլ, մօտալուտ անձկութեան երեւոյթներէն զգլխեալ։ Ուզած է անողոք ծերունւոյն մօտ գերագոյն փորձ մը ընել։ Նախատինքներով ընդունուած է։ Այո, ապահով է ատոր։ Այն ատեն, խենդութեան տագնապի մը մէջ, Մառի-Թերէզ զարկած է... կամ...

Ուրիշ գաղափար մը կը ծնի, զոր կ՚արտայայտէ։

—Արդեօք գողն՞ ուզած են, կը հարցունէ։

—Այո, ստակ, ոսկի, պանքնոտներ ցըրուած են սեղանին վրայ։ Ծերունւոյն բոլոր պահեստը։

Եւ Վիօլէնի մտքին մէջ այս բան ա՛լ կասկած չըլլար, այլ ստուգութիւն. Մառի-Թերէզ ուզած է գողնալ, յաջորդ օրուան վաճառումն արգիլելու համար եւ ագարակն ամուսնոյն պահել...

Անձկալից քրտինքով ողողուած ճակատը կը սրբէ։

Եւ դեդեւուտ քայլերով, սայթաքելով, հագուելէն ետքը սանդուխէն կ՚իջնէ, եւ բակէն անցնելով, հօրը տունը կը մտնէ։

Իր կինը շարունակ մարած է։

Ժան Վիօլէն կը կարծէ թէ տեղի ունեցած տեսարանը կը հասկնայ ինք. Մառի-Թերէզ եկած է դրամ ուզելու ծերունիէն. կռիւ մը ծագած է անկից. Մառի-Թերէզ զարնուած է. Այն ատեն, սա խեղդած է գիւղացին, որովհետեւ իր կինը շատ ուժեղ է. Բայց գիւղացին աղաղակած է, եւ Մառի-Թերէզ, որ շատ արիւն կը կորսնցունէր, ժամանակ չէ ունեցած փախչելու եւ սեղանին վրայ կեցած ստակը առնել տանելու։

Թերէզ նուաղած է եւ այս վիճակին մէջ գտած են զայն։

—Այո, այո, կը մտածէ խեղճ մարդը, այսպէս անցած ըլլալու են իրերը. Ցաւակ է. Ի՛նչ դժբախտութիւն։

Հիմակ, կործանում եւ անպատուութիւն, ամեն ինչ կը ճնշէ զնա։

Կ՚իյնայ կը մնայ աթոռի մը վրայ եւ կը սկսի լալ։

Ծառայ մը կը յառաջանայ։

—Տէր, կ՚ըսէ. ցերեկն առիթ ունեցայ իմանալու թէ հանրապետութեան դատախազը Լուվիէռի դղեակն եկած է վայրի խոզ որսալու համար։ Լուվիէռի դղեակը ասկից երկու քիլոմեթր հեռի է միայն։ Արօրապան մանչուն, Վալանթէնի ըսէ որ ձին պատրաստէ եւ քիչ ատենէն հանրապետութեան դատախազը կուգայ։

Ժան թոթափեց գլուխն եւ մռմռաց.

—Աղէկ ըրիր։

Եւ Մառի Թերէզին կը նայէր չմորած։

—Մեռա՞ծ է։

—Ոչ։ Վէրքը թեթեւ կ՚երեւի, ըսաւ վաղեմի զինուորը։ Թերեւս կը վերականգնանայ։

—Հոս ձգելու չէ զնա։

—Ագարակ պիտի փոխադրենք հիմա։

—Այո։

Եւ իր դողդոջուն ձեռքով ցուցնելով Վիօլէնի դիակը, խիստ ձայնիւ.

—Իսկ անիկա՞։

—Ո՛չ, ասիկա՞, ըրաւ ծառան, ուսերը բարձրացունելով, ալ բանի մը պէտք չունի։ Իրաւոր, ըսաւ մեկուսի, մէկը չի պիտի ցաւի անոր վրայ։

Ընկերի մը օգնութեամբ, զինուորը տարաւ Մառի-Թերէզը։

Ժան Վիօլէն մինակ մնաց իր հօրը քով։

Քառորդ մը անցաւ, գիշերային ծանր լռութեան մէջ։

Յետոյ յանկարծ լսուեցաւ կառքի մը թաւալումը, որ սրարշաւ բակը կը մտնէր։

Վալանթէն ետեւէն կուգար ձիով։

Կառքը կանգ առաւ։ Մարդ մը իջաւ անկից եւ, Վալանդէնի առաջնորդութեամբ, հայր Վիօլէնի պզտիկ տունն ուղղուեցաւ։

Սեմին վրայ կանգնեցաւ տեսնելով ագարակապանն որ կ՚արտասուէր։

Ժան ոտքի ելաւ երբ նշմարեց զայն։

Հանրապետութեան դատախազը քառասունէն առ առաւելն քառասունը հինգ տարեկան մարդ մըն էր, բարձրահասակ, վայելչադէմ, գեղեցիկ եւ նոյն իսկ, հակառակ իր չզգանակագոյն ցանցառ մօրուքին, կնոջական դէմքով մը։

Քիչ ատենէ ի վեր դատաւոր անուանուած էր Շարլվիլ, ուսկից կախում ունէր Բիէռ-տը Մարայի ագարակը։

Հետեւապէս երկրին մէջ տակաւին մէկը չէր ճանչնար զնա։

Ոճրի սենեակն այցելեց, շուտով ապահով եղաւ թէ Վիօլէն մեռած էր եւ աւելի շուտով՝ թէ խեղդուելով մեռած էր։

—Բժիշկ մը բերելու համար մարդ ղրկեցի՞ք։

—Ոչ։ Այնքան խռոված էի...

—Սակայն, կ՚երեւի թէ ձեր կինը վիրաւորուած է, այնպէս չէ՞։ Լուվիէռի մէջ ետեւէս եկող մարդն ամեն բան պատմեց ինծ։

—Իրաւ է, բայց կը յուսամ թէ թեթեւապէս վիրաւորուած է։

—Ի՞նչչէն գիտէք։

Վիօլէն չի պատասխանեց։ Դատաւորը մատիտով քանի մը տող գիր գրեց թուղթի մը վրայ եւ զայն Վալանթէնի տուաւ։

—Գիւղ վազեցէք։ Կառքս նստեցէք եւ բժիշկ մը բերէք։

—Ո՞ր բժիշկը, երկու հատ կայ։

—Տօքթ. Մորօն։

Վալանդէն ճամբայ ելաւ։ Բակին մէջ անոր ոտնդայներուն աղմուկը լսուեցաւ։

—Ծառաներնիդ պատմեցէք, ըսաւ դատախազը։

Վիօլէն ուսերը բարձրացուց։

—Բան մը չեմ կրնար ըսել ձեզ. ես կը քնանայի։ Երբ եկան արթնցուցին զիս, ոճիրը գործուած էր, ամեն բան լմնցած էր։

—Ձեզի արթնցնողները որո՞նք են։

—Ծառայներս։

Վիօլէն նշմարեց Թոնքէնի վաղեմի զինուորն որուն կորովի կերպարանքը նոյն պահուն կը ստուերարկուէր բացդրան մէջ։

—Ասոնիկ մէկը։ Հարցաքննեցէք զայն։ Ներս մտիր, Պլէզ։

—Շատ աղէկ։ Առանձին թողէք զիս։ Ձեր կնոջ մօտ վերադարձէք։

Եւ Վիօլէն դուրս ելաւ մինչ Պլէզ ներս կը մտնէր։

Դատաւորը նշան ըրաւ անոր որ դուռը գոցէ եւ Պլէզ հնազանդեցաւ։

—Ի՞նչ գիտէք։

Պլէզ ուրիշ բան չը կրցաւ ըսել բայց եթէ Վալանթէնի պատմութիւնը կրկնեց։

—Որո՞ւ վրայ կը կասկածիք։

—Բէ՛հ, Պարոն, շատ դժուար է բացատրել։

Եւ յոյժ նեղուելով, ճակատը կը քերէր։

—Ի՞նչ այդչափ կը դժուարիք։ Ըսէք արդարութեան ինչ որ գիտէք, ինչ որ կրնայ լուսաբանել զայն։ Զինուոր եղած էք... ձեր օձակին վրայ կը տեսնեմ միտալը...

—Այո, Թոնքէնի զինուոր եմ...

—Ուրեմն գիտէք թէ մարդ միշտ իր պարտականութիւնն ընելու է։

—Պարտքս միշտ կատարած եմ, պարոն, ասոր համար է որ չպիտի վարանիմ ձեզ ըսելու միտքս եղածը։ Հոն, գետինը քնացող ծերունին, որ ալ չպիտի արթըննայ, ագարակին ծառաներէն շատ սիրուած չէր։ Ագարակապանին եւ տիրուհւոյն հետ շատ գէշ էր։ Իրարու հետ չէին խօսեր, կամ թէ՝ եթէ իրարու խօսք ուզէին, ապահովապէս միշտ նախատինք մը կ՚ելնէր ծերունւոյն բերնէն։ Այն ատեն, պարոն, որ ագարակն որ վաղը պիտի ծախուի—բոլոր կահերն ու հօտերն իսկ գրաւուած են—կրնար ազատիլ եթէ ծերունին ստակ փոխ տար։

(Շարունակելի)

Բայց երբ յայտնուեց, որ դա նոր հիւանդութիւն է ինֆլուէնցա անունով, մի տեսակ սարսափ պաշարեց հասարակութեան որոշ մասին—և աՀա բժիշկների համար օրիկ բացուեց։

Հնձեցին բժիշկները, լաւ հնձեցին։

Բայց շուտով սարսափը տեղի տուեց դարձեալ կատակների, երբ յայտնուեցաւ, որ ինֆլուէնցայից բժշկուելու համար բոլորովին կարիք չկայ մեծամեծ ծախսեր անելու, այլ հարկաւոր է միայն տաք հագնուել, ցրտից զգուշանալ, մանաւանդ թոքերի հիւանդութիւն ունեցողների համար։

Եւ աՀա ճարպիկ մարդիկ սկսան շահագործել խեղճ ինֆլուէնցան—այժմ Թիֆլիսում ո՞վ չէ տեսել «ինֆլուէնցա-գլխարկը», ո՞վ չէ խաղացել «ինֆլուէնցա-թղթախաղը»։ Երևի շուտով կ'ունենանք «ինֆլուէնցա-լրագիր»։

* * *

Բայց ինֆլուէնցան նոր հիւանդութիւն չէ. դա յայտնի է եղել Քրիստոսի ծնունդից 412 տարի առաջ։ Արդէն Հիպոկրատն ու Լիւիոսը նկարագրել են այդ հիւանդութեան նշանները—անդադրում հազ, երախի գըրգռում, անդամների ցաւ, թուլութիւն, տաքութիւն. առաւել տղամարդկանց հիւանդութիւն։ Այնուհետեւ բաւական մանրամասն նկարագրուած կայ այդ հիւանդութիւնը 1580 թուին, երբ դրանով վարակուած էր Եւրոպան, ոմանց ասելով նաեւ Ասիան ու Աֆրիկան, այնպէս որ ամսուա մէջ մօտ 1,000,000 մարդ է հիւանդացել։ Հիւանդութիւնը սկըսուել է Կ. Պոլսից և Վենետիկից և տարածուել է դէպի Դանիա, Ռուսիա, Շուեդիա։ Ցետոյ նոյնպիսի համաճարակ է եղել 1657-58. 1675-76 և 1695, 1729-30, թուերին, իսկ ամենասաստիկը 1781 թ. երբ սկսում էր Չինաստանում և Հնդկաստանում և Սիբիրիայով գալիս է Եւրոպա։

ԺԹ դարի սկզբում ինֆլուէնցան սկսուել է հէնց 1779 թուից և տեւել է մինչեւ 1803 թիւը։ Վարշաւայում մի օրում հիւանդացել են 10,000 հոգի, և մեռել օրական 20-30 հոգի, Բիգայում 7000 հոգի։ Այդ անգամ հիւանդութիւնը սկսուել էր Աստրախանից։ Իսկ անցեալ 1889 թուին ինֆլուէնցան սկսուեց Բուխարայում եւ տարածուեց ամբողջ Սիբերում, Ռուսիայում, Կովկասում, Եւրոպայում, Հիւսիսային Ամերիկայում, փոքր Ասիայում։ Հիւանդացողների մեծ մասը 15-30 տարեկան տղամարդիկն էին։

* * *

Ինֆլուէնցա հիւանդութեան անունը ծագել է իտալական «Influnza» բառից, որ նշանակում է «չուտ անցնող». այդպէս մկրտել են այդ հիւանդութիւնն 1743 թուին երկու անգլիացի բժիշկներ։

Ինֆլուէնցայի մասին հատ ու կըտոր տեղեկութիւններ կան, բայց դա դեռ շատ քիչ ուսումնասիրուած հիւանդութիւն է։ Առաջին անգամ ԺԸ դարում փորձեցին ուսումնասիրել այդ հիւանդութիւնը և բաւական երկար զբաղուեցան դրանով, բայց հետեւանքը ոչինչ եղաւ։

Այդ հիւանդութիւնը երեւան է եկել թէ ցրեւադարձային եւ թէ բեւեռային գօտիներում, բայց աւելի բարեխառն գօտիներում։ Հիրշ բժշկի ուսումնասիրութիւնից երեւում է, որ ինֆլուէնցայի 125 համաճարակի դէպքից 50-ը ձմեռն է պատահել, 35ը գարնան, 16 ը—ամառը եւ 24ը—աշնան։ Սկիզբները կարծում էր, որ օդի բարեխառնութիւնը, օդի յանկարծակի փոփոխութիւնը, խոնաւութիւնը նշանակութիւն ունին հիւանդութեան ծագելուն վրայ. բայց այդ հերքում են այժմ։ Մեծ, փոքր, կին թէ տղամարդ, հարուստ թէ աղքատ, բոլորն էլ ենթարկւում են ինֆլուէնցայի, միայն երախաներն աւելի քիչ են վարակւում, բայց դրանց մէջ էլ աղջիկերքն աւելի են ենթարկւում հիւանդութեան։

Ինչպէս երեւում է, կենդանիներն էլ են ինֆլուէնցայով բռնւում։

* * *

Ինֆլուէնցայի նշաններն են յանկարծակի երեւալը, մսկոտութիւն, փոխուող ջերմութիւն, գլխի և մկանների ցաւ, ընդհանուր թուլութիւն։ Հիւանդութիւնը չորս օրից անցնում է, բայց մարդ կազդուրւում է 3-4 շաբաթից։

Հիւանդութիւնը յայտնւում է առանց ոև է կանխազգուշական պայմանների և մի անգամից բռնում է շատ մարդկանց։ Այսպէս օրինակ 1830 թ. Պետերբուրգում երկու ամսում 100,000 հոգի է հիւանդացել, Մոսկուայում 10 հազարից 8000 հ. Կենիգսբերգի 1/3 մասը, Բերլինում 50,000 հոգի (մի ամսում), Պարիզում բնակիչների 2/3-ը։ Իսկ 1889 թուին հօ հիւանդանոցները 1/3 և 1/2 մասն էին կազմում։

Ինֆլուէնցայից վախճանւում են գլխաւորապէս առաջուց կրած հիւանդութիւններից մաշուած, և բաւական ծեր մարդիկ։ Բայց ինֆլուէնցան կարող է շատ շուտով ուրիշ հիւանդութեան եւս փոխուել եւ այդ ժամանակ մահուան դէպքերն աւելանում են։ Այսպէս օրինակ Բերլինում, որ սովորաբար 1000 հոգուց 30,8 ն էր վախճանւում, 1889 ին այդ թիւը բարձրացաւ 37,4-ի, Վիեննայում 45,9 ի, Պարիզում—61 7 ի, Ստոկհոլմում—41, 2 ի, Կենինգսբերգում—41, 1 ի, իսկ տեղ տեղ էլ մինչև 69 ի։

Ինֆլուէնցայի բռնուածները ուրիշ հիւանդութիւններից պաշտպանելու համար հարկաւոր է, որ զգոյշ մնան, տաք հագնուին, քինա գործածեն եւ ոչ թէ իրենց առողջ կազմին վստահելով արհամարհեն այդ «թեթեւ» տըկարութիւնը. Փորձը ցոյց է տալիս, որ մարդիկ ընդհանրապէս մանր բաներից են աւելի վտանգում։

ՌՈՍՏՈՄ-ԲԷԳ

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Սոֆիայէն վաւերացուց այն օրինագիծն որով Կ. Պոլսեցի պուլկար երբեմնիներէն Պ. Փէդգօ Թափչիլեթով մենաշնորհ ստացած է Պուլկարի գաւառէն սառուցեալ ուտելիք օտար երկիրներ արտածելու։ Քսան և հինգ տարի իրաւունք պիտի ունենայ նոյն գաւառին Սեւ Ծովու եզերքէն արտածելու արջառաց և ղուարաց միս, թարմ ձուկ, հաւեղէն, կաթ, կարագ, հաւկիթ, մրգեղէն և բանջարեղէն, պայմանաւ որ ամենքն ալ սառուցեալ պիտի լինին։ Այս բերքերը բնական վիճակի մէջ որտածողներուն իրաւանց պիտի չդպչի այս մենաշնորհ, որով նոր ճարտարութիւն մը մուտ կը գտնէ Պուլկարիոյ մէջ։ Սառուցեալ բերքերը 25 տարի մաքսէ և ամէն կերպ տուրքերէ զերծ են և այս գործին վերաբերեալ մեքենայք և այլ պիտոյք անմաքս պիտի մտնեն։ Բայց մենաշնորհի տէրը պարտի 18 ամիսէն գործի սկսիլ, և առաջին տարին առնուազն 5,000 մեծ և փոքր ղուարի և արջառի միս արտածել, յաջորդ տարին 10,000 և երրորդ տարին 20 հազար կենդանի։ Բաց ի մասնագէտներէ, իւր բոլոր գործաւորք պուլկար պիտի լինին։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՊԱՇՏՕՆԷՈՒԹԻՒՆ

Սոֆիայէն մատուցեալ ծրագրով մը համեմատ, ամեն քաղաքային (ոչզինուորական) պաշտօնեայք որք զինուորական վարչութեան կը ծառայեն և տարին 2,000 Ֆր. է վեր թոշակ կ'առնուն, զինուորական դըրութեան պիտի ենթարկին, զինուորական աստիճան պիտի ունենան, համազգեստ պիտի հագնին, զինուորական դատարանաց առջեւ պիտի դատուին, և երբ պաշտօնանկ լինին, պահեստի բանակին վիճակակից պիտի նկատուին։

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովոյ չաբաթական նիստը տեղի չունեցաւ երէկ անդամոց մեծագոյն մասին բացակայութեանը պատճառաւ։ Ներկայ ժողովականք մէկ քանի անհատական ու ամուսնական խնդրոց մասին նախնական քըննութիւններ կատարեցին։

Լոնտոնէ կը գրեն մեզ.

Պ. Աղեքսանդր Մ. Քեաթիպեան՝ եղբօրորդի յաւէտ ողբացեալ Տօքթորին՝ չորս տարի ի Լոնտոն մեքենագիտութեան ուսմամբ պարապելէ վերջ, մօտ օրերս կը վերադառնայ իր բնագաւառը՝ Ադրիանուպոլիս։ Արդոյ Պարոնը Րոպերդ Գոլէճի նախկին ընթացաւարտներէն է. ի Լոնտոն փայլուն ընթացք մը կատարելովը պատիւ ունեցած է ընտրուիլ անդամ մեքենագիտաց նշանաւոր հաստատութեան մը։

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆ Ի ԹԻՖԼԻԶ

Հայ թատերական խումբն որ կազմուած է մասնակցութեամբ Տիկին Սիրանոյշի, Պ. Դրեանցի և Պոլսեցի ուրիշ մի քանի դերասանց ինչպէս նաև ռուսահայ դերասանուհեաց ու դերասանաց, կանոնաւոր ներկայացումներ կուտայ այս ձմեռ ի Թիֆլիզ և անկիւրուած յաջողութիւնը կը գտնէ։ Թիֆլիզի լրագիրք կը հրատարակեն մանրամասն տեղեկութիւններ ու քննադատութիւններ իւրաքանչիւր ներկայացման վրայ, և մինչեւ իսկ խմբագրականներ կը նուիրեն թատրական գործին։

Նոյեմբեր 16ին տեղի ունեցեր է Պ. Դրեանցի բէնէֆիսը։ Իրեն ի նպաստ կազմակերպուած այս ներկայացման համար, Պ. Դրեանց ընտրեր է Մոլիէրի Պօռս ուր Բուրժուա կատակերգութիւնը որ լաւ ընդունելութիւն գտեր է։

Թիֆլիզի հասարակութիւնը, որ իր արուեստագէտները ծաղկեփունջերով ու ծափահարութիւններով միայն վարձատրելու սովորութիւն չունի, այդ երեկոյ հայ կատակերգակին նուիրեր է ոսկի ժամացոյց մը ոսկի շղթայով, ծխախոտի ոսկի տուփ մը, արծաթեայ պնակ մը եայլն։ Ներկայացումէն յետոյ, ընթրիք մը տուեր է ի պատիւ Պ. Դրեանցի։

Այս առթիւ, Պ. Տ. Մ. Վրոյր հրատարակած է «Դ. Կ. Դրեանցի երեսնամեայ բեմական գործունէութեան առթիւ» վերնագրով գրքոյկ մը որ տպուած է Բոտինեանցի տպարանն և կարժէ 20 կոպէկ։ Գրքոյկին կցուած է Պ. Դրեանցի կենդանագիրը։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Այս երկուշաբթի ի Մաքրիգիւղ Կէմրէկեանց բնակարանին մէջ վայելուչ շքով կատարեցաւ պսակադրութեան հանդէս Մեծ. Արամ էֆէնտի Ց. Թադէոսեանի ընդ Օրդ. Օր. Մատլէն Կ. Կէմրէկեանի, ներկայութեան երկուց կողմանց ազգականաց և բարեկամաց ընտիր բազմութեան մը, որոց ջերմագին խնդակցութիւններն ընդունեց նորապսակ ամոլը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Տէրսիմի Գըզըլ Քիլիսէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Օսման Նուրի էֆէնտի, նախկին գայմագամ Մէճիտիյէի։

—

Միրլիվիրան աստիճան տրուեցաւ Ինեպի երեւելիներէն Նուրի փաշայի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Սալիմ էֆ.ի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ նոյն դիւանի քարտուղարներէն Օսման պէյի և Սալիսէի աստիճան՝ նոյն դիւանի քարտուղարներէն Միւֆիտ պէյի։

—

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Սալիմ պէյի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ զինուորական բժիշկ գնդապետ Բըզդուլլաճ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ֆրանսական դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Հիւառի և Բէճէյլ պահակ զօրանաւուն հրամանատար Տը Սէնպէրթէ դերակոմսին։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ նոյն դեսպանատան թարգմաններէն Պ. Գալի ու ֆրանսական հիւպատոսարանի պաշտօնեայներէն Պ. Ժիլպէռի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Բէճէյլ չոգենաւուն սպայներէն հարիւրապետ Պ. Սթանպաանի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ չոգենաւային կուրճի ընկերութեան տնօրէն Տիմիթրաքի էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Մաղնիսայի Թօրղուտլը գաւառակին գայմագամ Իսմայիլ Հագգը էֆէնտիի և Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ հիւանդանոցին բժիշկներէն Նուսրէթ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Շէֆագաթ՝ Բարձր. Սէնիհա Սուլթանուհւոյ հետեւորդներէն Մահը Րուխսար Գալֆաի։

—

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Էվգաֆի ու Ծովային գործոց Վսեմ. Նախարարք և Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյ երէկ կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

—

Ի Բ. ԴՌՈՒՆ

Ռուսական դեսպանատան գործակատարն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

—

Դ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿ

Ըստ տեղեկութեանց Սաբահի, այն քննիչ մարմին, որ կայս. հրամանաւ Դ. զօրաբանակի շրջանակին մէջ քննութիւններ կատարելու համար ղըրկուած էր, տեղեկագիր մը պատրաստելով մատուցած է Վեհ. Սուլթանին։ Այս տեղեկագիր Բ. Դուռը ղրկուած է քննուելու համար։

—

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թուրքերէն Վէգայիէն քաղուած)

Եէմէնի կուսակալութիւնն, ըստ տեղեկագրութեան Ասիրի կառավարչին, Նոյեմբեր 30 թուականաւ հեռագրած է թէ Ասիր գաւառին ամեն կողմը կատարեալ անդորրութիւն ու ապահովութիւն կը տիրէ։

—Տրապիզոնէն, Կարինէն, Ատանայէն, Սեբաստիայէն, Վանէն, Տիարպէքիրէն, Էնկիւրիէն, Բաղէշէն ու Քարբերդէն զանազան թուականներով եկած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ այդ նահանգաց մէջ եւս կատարեալ անդորրութիւն ու ապահովութիւն կը տիրէ։

—

ՊԷՐՈՒԹԻ ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Կէլիպօլուի նախորդ կառավարիչ Իսմայիլ Քէմալ պէյ որ Պէրութի կուսակալ անուանուեցաւ, իւր այս նոր պաշտօնին համար շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղած է ի կայս. պալատ, Ն. Վսեմութիւն հրաման ստացած է անմիջապէս իւր նոր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։ Զեռնհաս իշխանութիւնն հրամայած է նաեւ Պէրութի նախորդ կուսակալ Աղիզ փաշայի որ ցժամանումն նոր կուսակալին Պէրութէն չմեկնի։

—

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Երէկ գիշեր կայս. պալատան մէջ շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպօնի։

Դեսպանն ու հետեւորդք՝ համազգեստիւք և պատուանշան ի կուրծս՝ իրիկուան ժամ 12ին կայս. պալատ գնացին, ուր արժանավայել պատիւներով ընդունուեցան, Պ. Քանպօն ու հետեւորդք ընդունելութեան սրահին մէջ պահ մը հանգիստ առնէ յետոյ ժամ 1 1/2ին առաջնորդուեցան ճաշարահը։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ իւր ներկայութեամբ պատուել սեղանը։ Թարգմանի պաշտօնը կատարեց արարողապետ Միւնիր փաշա և կայս. պալատան նուագածուաց խումբն անընդհատ նուագեց։

Հացկերոյթէն յետոյ դեսպան Պ. Քանպօն Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ և արժանացաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան մեծարանաց։ Վեհ. Սուլթանն առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան շնորհեց Պ. Քանպօնի, որ իրեն եղած այս շնորհաց և սիրալիր ընդունելութեանց համար ջերմ շնորհակալութիւն մատուցանելէ յետոյ մեկնեցաւ իւր հետեւորդաց հետ։

Սեղանին ներկայ էին նաև Մեծ-Եպարքոս Ճեվատ փաշա, Նախորդ Խըտիվ Իսմայիլ փաշա, Սպարապետ Րիզա փաշա, արքունեաց հրամանատար Օսման փաշա, Դատական նախարար Րիզա փաշա, Ծովային նախարար Հասան փաշա, Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա, Ներքին գործոց նախարար Խալիլ Րիֆաթ փաշա, Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշա, Էվգաֆի նախարար Ղալիպ փաշա, Կրթական նախարար Զիւհտի փաշա, կայս. աւագ թիկնապահք Տէրվիշ փաշա ու Ֆուատ փաշա, կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյյա փաշա, Վեհ. Սուլթանի բժշկապետ Մավրօճէնի փաշա, Ելմտական նախարար Նազիֆ էֆէնտի, Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Թէվֆիք փաշա, եպարքոսական խորհրդական Թէվֆիք պէյ, առաջին սենեկապետ Հաճի Ալի պէյ, երկրորդ սենեկապետ Նուրի փաշա, կայս. առաջին թիկնապահ Մեհմէտ փաշա, կայս. պալատան քարտուղարներէն Քեազիմ պէյ, կայս. անձնական սպայակոյտէն Ֆերիք Շաքիր փաշա, Արտաքին գործոց նախարարութեան արարողապետ Իպրահիմ պէյ ու օգնականը՝ Ղալիպ պէյ, կայս. պալատան արարողութեան պաշտօնեայներէն Հիլմի պէյ, Օսմ. Կայս. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընթ ու տնօրէն Պ. Լաֆիւանդ և ֆրանսական դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեայք։

ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Ցունաց Ամեն. Պատրիարքը, Տ. Նէօֆիտոս Ը., կիրակի օր այցելեց Ֆէնէրի մայր վարժարանն ուր մնաց մէկ ժամու չափ։ Միջօրէէն յետոյ, Ն. Սրբազնութիւն Բերա գնաց և այցելեց թաղային երկսեռ վարժարաններն։ Նախընթաց օր Տ. Նէօֆիտոս Պատրիարք այցելութիւն տուաւ կայս. Դիւանատան տնօրէն Գուլպարի էֆէնտիին։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏՈՒՐՔ

Ելմտական նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի քննելու համար այն զանազան ծրագրերն, որք մատուցուած են մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց կալուածական տրոց գանձման եղանակին և այլ մանրամասնութեանց նկատմամբ։

—

ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Օսմ. Կայս. Պանքային ու Հանրային Պարտուց վարչութեան՝ կայս. կառավարութեան հանդէպ ունեցած գործառնութիւնները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն երէկ եւս ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Ելմտական նախարար Վսեմ. Նազիֆ էֆէնտիի։ Ժողովը կը կազմէին կայս. անձնական գանձուն նախարար Վսեմ. Միքայէլ էֆէնտի փորթուգալ, Պետական խորհրդոյ անդամ Վսեմ. Էքրէմ պէյ, տնտեսաց ու հանքաց ընդհանուր տնօրէն Գուլումճեան Վսեմ. Պետրոս էֆէնտի, Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Թէվֆիք փաշա եւ Հանրային Պարտուց հաշուակալ Մէսուտ պէյ։ Խորհրդակցութեանց ներկայ գտնուեցան նաև Օսմ. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ և Հանրային Պարտուց վարչութեան ֆրանսական պատուիրակ Պ. Օպարէ։

—

ՄԼՍԱՃԸՐԻ ՄԱՌԻԹԻՄ

Մեսաժըրի Մարիթիմ շոգենաւային ընկերութիւնն որոշեր է Սուրիոյ ծովեզերաց վրայ, վերսկսիլ տալ իր շոգենաւուց կանոնաւոր երթեւեկն որ ընդհատուած էր անկից եկող նաւերուն վրայ դրուած քարանթինային պատճառաւ։

ԽՈՒԼԱՄՔ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Ադրիանուպոլսոյ Ճէրէտէ լրագիրը Սոֆիայէն իր առած մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն կը ծանուցանէ թէ Սոֆիայի մէջ գտնուած Պանէ Պաշը մզկիթին սեպհական և վերջին դէպքերու պահուն մէկ մասը փլած կալուածներու գետինները թաղապետութեան կողմէ գրաւուեր են։ Վեց-եօթը խանութներ ու փուռ մը, որոց հասոյթը մինչեւ անցեալ մայիս ամսոյ սկիզբը նոյն մզկիթին սեպհական էր, փլցուած ըլլալով, իսլամ հասարակութիւնը թէեւ տեղւոյն թաղապետական ժողովէն արտօնութիւն խնդրեր է անոնց տեղ նոր շէնքեր կառուցանելու համար, սակայն այս խնդիրք չընդունելով այդ գետիններ այլոց վաճառուեր, փոխարժէքը թաղապետական սնտուկին յանձնուեր է և այդ գետիններուն փոխարէն ուրիշ գետիններ չեն տրուեր իսլամ հասարակութեան, որք բողոքելով թաղապետութեան այդ ընթացքին դէմ տեղական կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն։ Ճէրէտէ եւս յիշելով եղած դաշնագրութիւններն և ի Պուլկարիա տիրած օրէնքները, պուլկար կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

—

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Լոնտոնի Ռոչիլտ դրամատունը Օսմ. Կայս. Պանքային յանձներ է ի Լոնտոն՝ «Տիւքիւթիւն» փոխառութեան վերջին մասը, որ կը հանի գրեթէ 62,000 անգլ. ոսկւոյ։

—

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչական խորհուրդն, իր շաբաթ աւուր նիստին մէջ, միաձայնութեամբ ընդունեց է Տօքթ. Ֆէրրիէի անուանումն իբր ներկայացուցիչ գերման բաժնետիրաց՝ հրաժարեալ Պ. Կէրլիխի տեղ։

—

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Մայրաքաղաքիս իտալական նոր դեսպան Պ. Բէժման այս շաբթու ստէ կը ժամանէ։ Արտաքին գործոց նախարարութեան արարողապետ Իպրահիմ պէյ մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի Պ. Բէժմանի ընդ առաջ երթալու համար։

—

ՕԴԱՑԻՆ ԿԱԶ

Քաղաքապետութիւնը Դատական նախարարութեան յղած էր Գատըգիւղի և Սկիւտարի կազի ընկերութեան պայմանագիրն ու յանձնառութեանց տետրը։

Այս պաշտօնաթղթեր, Պոլսոյ նօտարութեան կողմէ վաւերացուելէ յետոյ, վերադարձուած են Քաղաքապետութեան։

—Եւրոպացի ճարտարագէտ և դարբնոցատէր Պ. Շառլ Ժօրժի մայրաքաղաքս եկած է Բերայի կազի մենաշնորհը խնդրելու համար կայս. կառավարութենէն։

—

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սուրիայէն եկած դեկտեմբեր 2 թուականաւ հեռագիր մը ծանուցած է թէ Դամասկոսի մէջ վերջին 24 ժամուն, հնտախտի ոև է դէպք չէ պատահած։ Ուրիշ հեռագիր մը եւս ծանուցած է թէ Դամասկոսի շրջակայ Վատիւլաճէմ գաւառակի չորս գիւղերուն մէջ նոյեմբեր 22էն մինչեւ 29 հնտախտէ 7 մարդ բռնուելով, 6ը մեռեր են։

—

ՕԴԵՐԵՒՈՒԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Բերայի կայսերական Դիտարանին 3 դեկտ. ի հաղորդած տեղեկութիւններէն կը քաղենք.

3 դեկտ. 1891- կէս օր ժ. 7. 22

Ծանրաչափը Բրիտանեան կղզիներու և Ֆրանսայի վրայ վար կ'իջնէ և Վենետիկի ծոցին ու Միջերկրականի վրայ անփոփոխ մնացած ըլլալով, օդն աւրուած է։

Միջերկրականի վրայ ուժգին արեւմտեան հով կը փչէ. Վենետիկի ծոցին վըրայ հով ու անձրեւ. Սեւ ծովու և Արշիպեղագոսի վրայ թեթեւ հարաւային հով կը փչէ։

Հարաւային և կեդրոնական Եւրոպայի մէջ բարեխառնութեան աստիճանը շատ բարձր է։

Մեր կողմերն եւս ծանրաչափն վար իջած ըլլալով օդին աւրուիլը կը գուշակուի։ Օդը յանկարծ պիտի ցրտանայ։

Գլխաւոր քաղաքաց մէջ բարեխառնութիւնն է.

Կ. Պոլիս 10°, Պաղտատ և Պէրութ 15°, Սամսոն 11°, Սելանիկ 9°, Փարիզ 9° (կանձրեւէ), Հալէպ 8°, Վիեննա 7°, Օտեսա 2°, Զմիւռնիա 2°, իսկ զէրօէն վար է հետեւեալ քաղաքաց մէջ Բեթերսպուրկ 1°, Սոֆիա 5°, Արքանժէլ 19°,

---

Կայս. կառավարութիւնը վաւերացուցած է Ադրիանուպոլսոյ աւստրիական նորընտիր հիւպատոսին պաշտօնը։

—Պոլսոյ պատժական ատեանն երեք ամսուան բանտարկութեան դատապարտած է Խատիճէ անուն թուրք կին մը, որ բաղնիքի մէջ իւր մէկ ընկերուհւոյն 60 Մէճիտիյէ դրամը գողցած էր։

—Ադրիանուպոլսոյ երկաթուղւոյ կայարանին մօտ երկու վաշտերու համար զօրանոց մը պիտի շինուի։

—Երկուշաբթի օրը Հայտար փաշայի առջեւ փոքր տռագաստանաւ մը ընկղմեցաւ։ Այս նաւ Նիկոմիդիայէն կուգար և 9000 օխա ածուխ բեռցած էր։ Նաւապետն ու չորս նաւաստիք ազատուեցան։

—Քիոսի մէջ հիմնուած Լէ Տէօ Սէօռ անուն ծովային ապահովագրական ընկերութեան յանձնառութեանց տետրն և կանոնագիրը, զորս Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը ղրկած էր Դատական նախարարութեան, այս վերջնոյն վերադարձուած են, Պոլսոյ նօտարին կողմէ վաւերացուած։

—Անցեալ ուրբաթ գիշեր, Սինէմքէօյի մէջ Քաթինա անուն կին մը որ գուլպայ կը հիւսէր իր տան մէկ սենեկին մէջ, ուր կը գտնուէր իր ամուսինն, յանկարծ ըսաւ այս վերջնոյն թէ անմիջապէս պիտի թողու աշխարհը և յանձնարարեց նմա որ խնամէ իր զաւակները։ Ամուսինը կատակ կարծեց իր կնոջ այս խօսքերը. բայց ի՜նչ եղաւ իր զարմանքը և ցաւը երբ տեսաւ կինն որ քանի մը վայրկեան ետքը թիկնաթոռին վրայ կը կքէր կը մնար։ Ամուսնոյն բոլոր ջանքերն ապարդիւն եղան զայն վերկենդանեցնելու համար։ Խեղճ կինն հոգին աւանդած էր։

—Օսմ. հանրային պարտուց վարչութեան անգլիական և հոլանտական պատուիրակ Պ. Վինսընդ Քայլարտ, որ ժամանակէ մը ի վեր Փարիզ և Լոնտոն կը գտնուէր, մայրաքաղաքս դարձած է արեւելեան ճեպընթացով։

—Պրուսայի ֆրանսական փոխ-հիւպատոս Պ. Բոյ Թայիէ երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս եկաւ։

—Մախսուսէի վարչութիւնը մտադիր է գնել Բօսֆօռ եռակայմ շոգենաւն որ կը պատկանի Պ. Եօրկալիի։ Նախընթաց օր քանի մը ծովային սպայք այդ շոգենաւով Բրինքիբօ գացին փորձեր կատարելու։

—Սաբահ կիմանայ թէ վախճանեալ Իպրահիմ փաշայի աղջիկը՝ Խատիճէ հանըմ՝ առեւտրական առաջին դատարանին նախագահին ու անդամոց դէմ դատ բացած է և թէ ձեռնհաս իշխանութիւնը նկատողութեան առած է այս խնդիրը։

—Բերայի պատժական ատեանը մէկ տարուան բանտարկութեան դատապարտած է անգլիական հպատակ Անթօնի անուն մարդ մը, որ Բերայի ոստիկանութեան պահականոցներէ միոյն մէջ գանակոծած էր Մահմուտ էֆէնտի անուն ոստիկան մը։

—Շիլէի մէջ Իպրահիմ անուն աւազակ մը ձերբակալուելով, ընդ հսկողութեամբ մայրաքաղաքս բերուած և կեդրոնական բանտը փոխադրուած է։

—Թուրք լրագիրք կը պատմեն թէ Էյուպի մէջ գիշերները մէկ քանի տուներ կը քարկոծուին եւ թէ ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կը կատարէ հեղինակները ձերբակալելու համար։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԵՐԱՅԻ

Վաղը գիշեր, վերջին անգամ ըլլալով պիտի ներկայացուի

ՄԻՍ ՀԷԼԻԷԹ (MISS HELYETT)

* * *

Ցառաջիկայ շաբաթ կամ կիրակի մայրաքաղաքս կը հասնին առաջին երգչուհի մը, Բէնէշ մը և պասօ մը, որք նոր զարկ մը պիտի տան ֆրանսական խումբին ներկայացմանց։ Առաջին երգչուհւոյ մը պէտքը մանաւանդ շատ զգալի էր, գլխաւոր դերերու բոլոր հոգը Օր. Վիօլէի վրայ մնացած ըլլալուն պատճառաւ։

ԱԶԴ

Աճէրլէն շոգենաւը, նաւապետ Մաքնապ, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։ Գործակալ Աճէրլէն Հոր. ընկ.

ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

ՀԵՌԱԳԻՐ ԼՈՒՐՔ

Ի ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 15 դեկտ. — Ծերակոյտն ընդունեց կերպասներու, թղթերու և մետաղեայ ու փայտեայ գործուածոց նիւթերու վրայ դրուած մաքսերը։ — Երեսփ. Ժողովոյ մաքսային յանձնաժողովը լսեց Ելմտական նախարար Պ. Ռիպօն ի մասին այն օրինագծին որ կ'արտօնէ կառավարութիւնն 1892էն անդին երկարաձգել առեւտրական դաշնագիրները կամ պայմանագիրներն այն երկրաց հետ որոց դաշնագրերը դադրած են։ Նախարարն անկարելի կը կարծէ այդ երկիրներէն ստանալ այժմ իրենց յատուկ սակագները։ Ցանձնաժողովին յանձնեց զանազան երկրաց հետ Գերմանիոյ վերջին դաշնագրաց օրինակներն։ Ցանձնաժողովն ընդունեց կառավարութեան օրինագիծը։

—

ՓՐԱԿԱ. 15.—Ցառաջիկայ տարւոյ Պուլկարիոյ ցուցահանդէսին Պօհեմիոյ մասնակցութեան հրաւէրն ընդունուեցաւ։

—

ՎԻԵՆՆԱ, 15.—Կէս պաշտօնական Բէշթէր Լլոյդ լրագիրը կ'իմանայ Պերլինէ թէ կայսեր ուղեւորութիւնն ի Ռումանիա տակաւին չէ որոշուած, այլ հաւանօրէն տեղի պիտի ունենայ մարտի կամ ապրիլի մէջ։

—

ՊԵՐԼԻՆ, 15.—Ռայխսթակն երկրորդ ընթերցմամբ եւ ստուար մեծամասնութեամբ ընդունեց Աւստրիոյ Հունգարիոյ հետ առեւտրական դաշնագրին առաջին երկու յօդուածները։ Ներքին գործոց նախարար Պէօթթիխէր հերքեց յայտնուած երկիւղներն ի մասին Ամերիկայի, որուն բարեացակամութիւնը կը ճանչնայ ինք։ Բանախօսաց ոմանց ի պատասխանի, արտաքին գործոց նախարար Պ. Մարշալ դիտեց թէ տնտեսական դաշնագրերը

կրնան կարգ մը չահերու դպչիլ, բայց տնտեսական պատերազմ մը կը սպառնայ խառնակել ազգերն իսկ. անհիմն կը յայտարարէ այն առարկութիւն թէ պէտք չէ տնտեսական դաշնակցութիւնները միացունել քաղաքական նիզակակցութեանց հետ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 4 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109 1/2
3 » Բարիզի »	22 97 1/2

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		19 35
Բերսայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելու	»	19 34 1/2
Կէս օրին	»	19 33 1/2
Թահվիլլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		76 05
» » ժամ 5ին		76

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	44 1/4
»	B. »	25 1/2
»	C. »	19 34 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 24
Քրէտի ժէնէրալ	» »	8 10
Պանք տը Գօնս	» »	4 32
Սօս. Շանժ. է վալէօր	» »	4 25
Ռէժի	» »	14 35
Թրամուէյ	» »	605
Բուժէլիի երկաթուղի	Ֆր.	63 3/4
Բաժնեթուղթ Լավրիօնի Գ. Կ.		122

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 14
Անգլիական ոսկի	»	110
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107
Իմբերեալ	»	90 05
Քրիմից	»	51 15
Բուալի Թղթադրամ	»	9 36
Մեծ. արծաթ [տարբ.]	»	107 27
Մանր արծաթ	»	102
Մէթալիք	»	97 20
Թասֆիյէ	»	21
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	7

ԵւՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 15 Դեկտ., ժամ 3 վայր. 43 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 80
» » 4 1/2 %	104 85
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 32
» երկաթուղի	63 75
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	343 75
Պանք Օթօման	545 62
Սօսիէթէ ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիօնէ	787 50
Իտալական Ռանթ 5 %	90 85
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	416 87
Եգիպտական միացեալ	480
Օսմ. Մաքս. արժեթուղթ	447 50
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	353 12
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 21 1/2

ԼՈՆՏՈՆ, 15 — ժամ 5 վայր. 55 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	95 1/2
Օսմ. » Սէրի Դ.	18 18
» » » Ա.	44 1/4
» » » Բ.	25 1/2
» » » Գ.	18 18
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթօման	11 3/4
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	95 06
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	90
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	102
Ռուսական 1890	95 1/4
Այտընի երկաթուղի	22 87 1/2
Գասապայի երկաթուղի	15 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 400

ՎԻԵՆՆԱ, 15 — ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	31 50
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	158 75
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118 30
» Փարիզի »	46 80

ՊԵՐԼԻՆ, 15 — ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 200
» Փարիզի »	81 40
Ռուալ Թղթադրամ	197 50
Օսմանեան երկաթուղի	61 62
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 10
Օսմ. Ռէժի	— —

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 15 — ժ. 11 վ. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 81
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	18 35
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Օսմ. Ռէժի	343 75
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Օսմ. Մաքս. արժեթուղթ	447 50
Պանք Օթօման	546 56
Օսմանիյէ	— —

ՆԱՐԵԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կեդրոնական վարժարանի մէկ ուսուցչէն հաճոյքով տեղեկացած եմ որ այդ հաստատութեան՝ լաւագոյն աշակերտներ եկած են Գատըգիւղէն եւ Բերայի Նարեկեան վարժարանէն. Գատը-գիւղի ուսանողներէն ոմանք յաջողած են մինչեւ Գ. րդ դասարան մտնել, եւ բերացիներէն ալ՝ մինչեւ Բ. րդ, իսկ Ա. դասարանի մէջ յաջողագոյնները՝ Նարեկեան դպրոցի աշակերտներ եղած են։

Իսկ հիմա աւելի ուրախաւիթ մէկ բանն ալ այն է որ Գատը գիւղ հին ու նոր հոգաբարձուներէ խառն լաւագոյն պաշտօնէութիւն մը կ'ունենայ, եւ Բերա ալ թաղին նիւթական վիճակին համեմատութեամբ՝ նորանոր յաւելումներ կը մտցնէ իր գործադրած ծրագրին մէջ։

Բերա ունի 600էն ոչ նուազ աշակերտներ. իր ծրագիրն է՝ կեդր. Ուսումնական խորհրդոյ արդէն իսկ հրատարակուած յայտագիրը. իսկ գործադրութեան եղանակն աւելի Անգլիա-Գերմանական է. Երեք նախակրթարաններ՝ միեւնոյն ուղղութեան տակ, ունին երեք դասարաններ, ուրկէ ետքը կը մտնեն ուսանողք Նարեկեան վարժարան՝ իբրեւ կեդրոնական բարձրագոյն նախակրթարանը Բերայի։

Այս վերջինն է որ տակաւ իր կարեւորութիւնը կ'ստանայ խնամակալութեան շնորհիւ. Նկատուած է որ աշակերտք առհասարակ իրենց վերջին տարին բոլորելէն ետքը չեն երթար աւելի բարձրագոյն հաստատութիւններ, ուստի հարկ եղած է տալ այնպիսի կրթութիւն մը, որ լինքն իր մէջ աւարտականի պէս բան մը ունենայ. Այս պարագան ամէն թաղ. դպրոցի համար ուշադրութեան պէտք է առնուի, եւ ըստ այնմ ալ պատրաստել մեր ուսանողները։

Նարեկեանի ծրագրին վրայ աւելցուած մասեր են՝ ձայնական երաժշտութիւն եւ մարմնամարզ. երկուքն ալ կարեւոր. Մեր տղայոց առողջական մասը տակաւին շատ տեղ գանց առնուած է իբրեւ անկարեւոր բան, ոչ երբ ունին զուարթանալու համար եւ ոչ մարմնամարզ՝ կազդուրելու ուժեր, որք կ'սպառին կամ կը ջլատուին աշխատութեան եւ պատանեկան «փոթորիկ»ներու մէջ. Ուսումէն ոչ նուազ կամ շատ աւելի թերեւս կարեւոր է սերնդի մը առողջ պահպանութիւնը։

Խնդիր մը կ'ունենանք հոս թէ Բերայ, աձագին Բերան, իր այդ դպրոցներուն մէջ 600 ուսանողնե՞ր պէտք է ունենայ. — Հազարէն աւելի ալ կրնայ տալ, եթէ մեր երկսեռ տղայք չլեցնեն վարպետ տուտուներու եւ մարապետներու սրահները, ուր տարիներ կսպառեն դատարկութեան մէջ, եւ դուրս կելլեն օր մըն ալ խարուած ամէն բաներու մէջ։

Փորձով տեսնուած է այս բանը, եւ այսօր ալ նոյնը կը տեսնուի այդ որջերէ փախստական դարձած աղջիկ եւ մանչ ուսանողներու վրայ. Եթէ մինչեւ հիմա ներուած է Բերայի, այսուհետեւ կրնայ դատապարտելի համարուիլ, քանի որ վարժարանք տարուէ տարի հաստատուն եւ կարեւոր քայլեր կ'առնեն. եւ քանի որ ուսմանց ծրագրերը դիւրուսոյց եղանակներով գործադրելու նոր ջանքեր կ'ըլլան, էական պակասներ կը ջնջուին, եւ ուշադրութիւն կը դարձուի աշակերտաց կուրծքին, հոգեկան կազմութեանը եւ մարմնոյն։

Ասկէ առաջ լսուեցաւ որ արհեստական փոքրիկ վարժութիւններ ալ պիտի կատարուին Նարեկեան դպրոցի մէջ. — Եթէ այս մասին մէջ ալ յաջողութիւն ըլլայ օր մը, անշուշտ լաւագոյն բաներէն մէկն ալ գործադրուած կըլլայ։ Վ.

1 Դեկտ. 1891 Բերա.

ՈՍԿԵՐԱՆՈՑԸ

(LE CHARNIER)

(ՎԻՔԹՈՐ ՀԻՒԿՈՅԻ)

Այս առթիւ կը յիշեմ, Պորտոյի Սէն Միշէլին ըրած այցելութիւնս, որուն պատմութիւնը խոստացած եմ ձեզ.

Եկեղեցիէն դուրս էի ելած, որ՝ 13րդ դարէն մնացած է եւ շատ նշանաւոր. մանաւանդ իր ճակատի մեծ դռներով եւ որ՝ կը պարունակէ Աստուածամօրնայ հիանալի մատուռ մը, Լուի ԺԲի ժամանակուան սքանչելի արձանագործներուն ձեռքովը քանդակուած, յօրինուած՝ պէտք էր ըսել. կը դիտէի զանգակատունը՝ որ եկեղեցւոյն քովն է, եւ որուն բարձունքին վրայ հեռագրաթել մը կը գտնուի. Ասիկա առեղօք երեք հարիւր մեթր բարձրութեամբ հոյակապ զանգակատուն մըն էր. մինչ հիմայ յոյժ անհեթեթ եւ յոյժ տարօրինակ տեսարան ունեցող աշտարակ մըն է։

Այն մարդուն համար՝ որ կ'անգիտանայ թէ 1768ին կայծակը զարկած է այս զանգակատան եւ զայն փլուցած է հրդեհով մը որ միանգամայն եկեղեցւոյն առաղձեայ կազմածը ջնջած է, ամբողջ առեղծուած մը կայ այս անհեթեթ աշտարակին մէջ, որ միանգամայն զինուորական եւ եկեղեցական երեւոյթ ունի, ամբոցի աշտարակի մը պէս անպաճոյճ եւ զանգակատան մը պէս զարդարուն. Այլեւս վանդակ չկայ վերի որմածակերուն մէջ, ոչ զանգակ, ոչ մետաղեայ սլաձակ եւ ոչ ալ ժամացոյցի մուրճեր։

Աշտարակը պակսած եւ կրճատուած է, թէպէտեւ տակաւին շրջապատուած ութը խոշոր պատի կտորներու եւ ութը վերնակողմեան անկիւնաւոր պատերու հատորով մը. կ'զգաս որ գլխատուած է նա եւ մեռած. Հովը եւ լոյսը կ'անցնին իր առանց պատուհանի եւ առանց ձողի կամարներուն մէջէն, իբր մեծ ոսկորներու մէջէն. Զանգակատուն մը չէ ան, զանգակատան մը կմախքն է։

Մինակ էի բակին մէջ, ուր մի քանի ծառեր տնկուած են, ուր կը բարձրանայ այս միսուորիկ զանգակատունը. Այս բակը հին գերեզմանոցն է։

Կը դիտէի, թէպէտ արեւէն քիչ մը նեղուելով, այս տխուր եւ փառաւոր աւերակը. եւ կը ջանայի կարդալ իր պատմութիւնը՝ իր ճարտարապետութեան մէջ, եւ իր դժբաղդութիւնները՝ իր փլատակացը մէջ. Գիտէք որ շինութիւն մը՝ մարդու մը պէս դիս կը հետաքրքրէ. Ինծ համար տեսակ մը մարդ է ան, որուն պատահարները կը ջանամ գիտնալ։

Հոն կեցած էի յոյժ մտախոհ, երբ յանկարծ մի քանի քայլ հեռուէն կը լսեմ որ ինծ կ'ըսեն. պարո՛ն, պարո՛ն. Կը նայիմ, մարդ չ'ընեմ. Ոչ ոք. Բակը ամայի էր. Մի քանի ճնճղուկներ, կը չաղփաղփէին գերեզմանոցին հնաւորց ծառերուն մէջ. Սակայն ձայն մը դիս կանչած էր. տկար, քաղցր, բեկեալ ձայն մը՝ որ տակաւին կը հնչէր ականջիս մէջ.

Մէկ քանի քայլ կ'առնեմ եւ նորէն կը լսեմ այն ձայնը. Պարո՛ն. Այս անգամ ուժգնակի կը դառնամ, եւ կը նշմարեմ, բակին անկիւնը, դրանը մօտ պառաւ կնկան դէմք մը որ լուսամուտէն դուրս կ'ելնէր. Այս լուսամուտն աճուկ կերպով կործանած, ցոյց կուտար տեսնելու ողորմելի սենեկի մը ներսը։

Պառաւին քովը ծեր մարդ մը կար.

Աւերակին մէջը ճերմկցած էր կրի այն ճերմակութեամբ որ մեռելոց պատանքը կը յիշեցնէ, եւ ուրիշ կահ չէր տեսներ հոն բայց եթէ այն երկու պզտիկ աթոռակները, որոց վրայ նստած էին, իրենց գործը, պզտիկ աչքերով դիս դիտելով, այս երկու կաչեղոյն, խորշոմած, ծիւրած դէմքերը, որք կարծես մոմով եւ կպրով ծեփուած էին, եւ աւելի փաթթուած քան թէ հագուած կ'երեւային հին կարկտուած պատանքներու մէջ։

Սակայն, նոյն իսկ լուսին մէջ, ցորեկին, այն տակ եւ կենդանի արեգական տաք տեսիլքը վայրկեան մը գրաւեց զիս եւ կարծեցի թէ չորս հազար տարեկան երկու ուրուականներ անդրջրհեղեղեան գետնափոր գերեզմաննոցի մը խորէն զիս կը կանչէին։

Մէկ քանի վայրկեան խորհրդածութենէ յետոյ, տասն եւ հինգ սու տուի իրենց. Ասոնք պարզապէս գերեզմաննոցին դռնապանը եւ դռնապանուհին էին. Ֆիլէմոն եւ Պօսիզ։

Ֆիլէմոն, տասնուհինգ սունոց ստակէն շլացած, զարմանքի եւ ուրախութեան սոսկալի ծամածռութիւն մը ունեցաւ, եւ այն ստակը դրաւ, պատին գամուած տեսակ մը կաչիէ հին գրպանի մը մէջ, եւ ըսաւ ինծ, սիրուն ժպիտով մը.

—Կ'ուզէ՞ք ոսկերանոցը, տեսնել.

Այս բառը, ոսկերանոց, մտքիս մէջ բանի մը՝ զոր կը կարծէի գիտնալ, չգիտեմ ինչ տարտամ յիշատակը անհնչուեց պատասխանեցի.

—Հաճութեամբ, տիկին.

—Ես ալ այդպէս կը կարծէի, կրկնեց պառաւը եւ յարեց.

—Նայեցէ՛ք, ահա զանգակահարը, որ ձեզ պիտի ցուցնէ, տեսնելու շատ արժանի բան է։

Այսպէս խօսելով բարեկամաբար ձեռքիս վրայ կը դնէր կը կարմիր, թափանցիկ, դողդոջուն, մաղեղ եւ ջղիկեկի մը թեւին պէս պաղ ձեռքը.

Նոր անձն որ երեւցաւ, եւ որ անշուշտ 15 սունոց ստակին հոտը առած էր, զանգակահարը, մի քանի քայլ անդին ոտքի էր կեցած աշտարակին դրսի սանդուխին վրայ՝ որուն դուռը կէս մը բացած էր.

Գրեթէ երեսունվեց տարու զուարթ մարդ մըն էր, յոյր եւ կարճ, կորովի, գէր, կարմիր եւ թարմ, զուարթ մարդու մը ամբողջ կերպարանքովը, որպէս կը յարմարի մարդու մը՝ որ մեռելները խնամելով կ'ապրի. Իմ երկու ուրուականներս կ'ամբողջանային յարալեզով մը (vampire)։

Ծեր կինը զիս զանգակահարին ներկայացուց տեսակ մը հանդիսաւորութեամբ.

—Ահա անգլիացի Պարոն մը որ ոսկերանոցը տեսնել կը փափաքի։

Ցարալէզը, առանց բառ մը ըսելու, նորէն ելաւ այն մի քանի աստիճաններէն որոցմէ իջած էր, աշտարակին դուռը հըրեց, եւ ինծ նշան ըրաւ որ իրեն հետեւիմ. Մտայ. միշտ լռիկ, նորէն գոցեց դուռը ետեւէս.

Ինքզինքնիս խորին մթութեան մէջ գտանք. Սակայն գիշերային կանթեղ մը կար աստիճանի մը անկիւնը, խոշոր սալաքարի մը ետին. Գիշերային այս կանթեղին աղօտ լոյսովը տեսայ զանգակահարը՝ որ կը ծռէր եւ լամպար մը կ'առնէր. Երբ լամպարը վառեցաւ սկսաւ Սէն Միլ, նեղ, դարձող սանդուղի մը աստիճաններէն վար իջնել. Ես ալ իրեն պէս ըրի.

Տասներկու աստիճան վերջը, կարծեմ ծռեցայ անցնելու համար ցած տունէ մը եւ, միշտ զանգակահարէն առաջնորդուելով, երկու կամ երեք աստիճան վեր ելայ. այս մանրամասնութիւնները այլ եւս միտքս չեն. Տեսակ մը մտացնորութեան մէջ սուզած էի որ զիս թմրածի պէս կը քալեցնէր. Որոշեալ վայրկենի մը զանգակահարը ինծ երկարեց իր ոսկրուտ խոշոր ձեռքը. զգացի որ մեր քայլերը կը հնչէին տախտակամածի մը վրայ. շատ մութ տեղ մը կը գտնուէինք, տեսակ մը մթին մառան.

Բնաւ չպիտի մոռնամ ինչ որ տեսայ այն ատեն.

Զանգակահարը, համր եւ անշարժ, մառանին մէջտեղը կանգնած էր տախտակամածին մէջ մխուած ձողի մը կըրթընած, եւ ձախ ձեռքովը լամպարը գլուխուն վրայ կը բռնէր. Շուրջս դիտեցի. միգամած եւ տարածուած լոյս մը աղօտ կերպով կը լուսաւորէր մառանը, որուն անկիւնաւոր կամարը կընդնշմարէի.

Յանկարծ, աչքերս պատին վրայ յառելով, տեսայ որ մինակ չէինք.

Տարօրինակ դէմքեր, կանգնած եւ պատին կրթնած, զմեզ կը շրջապատէին ամէն կողմէ. Լամպարին լոյսովը զանոնք չփոթ կերպով կը նշմարէի այն մէգին մէջէն՝ որ ցած եւ խաւարչուտ տեղերը կը լեցնէ.

Երեւակայեցէք զարհուրելի գլուխներու շրջանակ մը, որուն կեդրոնին վրայ էի ես. Սեւագորշ եւ մերկ մարմինները կը սուզէին եւ կ'անհետանային աղջամուղջին մէջ, բայց որոշակի կը տեսնէի որ խաւարէն դուրս կը ցայտէր եւ կերպ կերպ դէպ ինծ կը ծռէր, մին միւսին վըրայ սեղմուած, մահարոյր կամ սոսկալի գլուխներու ամբոխ մը, որք կարծես զիս կը կանչէին ամենքն ալ մեծաբաց անխօսուն բերաններով եւ զիս կը դիտէին իրենց անաչք ակնապիճներով.

Ի՞նչ էին այս դէմքերը. Արձաններ, անշուշտ. Լամպարն առի զանգակահարին ձեռքէն եւ մօտեցայ. Դիակներ էին անոնք, 1793ի յիշատակներ.

Ի Պորտօ, Սէն Միշէլի գերեզմաննոցը միւսներու վիճակն ունեցաւ. Երբ խռովը հասաւ աշտարակին հիմերուն մօտ, ապշեցան չհանդիպելով ոչ նեխած ձ... երու եւ ոչ խորտակուած ոսկրաչափներու, այլ ամբողջ մարմիններու, չորցած եւ կաւէն պահպանուած՝ որ այնքան տարիներէ ի վեր զիրենք կը ծածկէր. Ասիկա ներշնչեց թանգարան ոսկերանոց մը յօրինելու գաղափարը. Գաղափարը՝ թուականին կը յարմարէր։

Մոնֆօքօն փողոցի եւ տէ Պէկլը ուղղոյն պզտիկ տղաքները վէգ կը խաղային գերեզմաննոցին ցիր ու ցան ոսկրոտեաց հետ. Զանոնք նորէն առին անոնց ձեռքերէն. գոտծնին ժողվեցին — եւ զետեղեցին այս ոսկորները Սէն Միշէլի զանգակատան ներքին մառանին մէջ. Ասիկա տասնեւեօթն ոտք խորութեամբ կոյտ մը եղաւ որուն վրայ վանդակապատ տախտակամած մը յարմարցուցին.

Ամբողջութիւնը շրջապատեցին տարօրինակ կերպով անեղծ դիակներով՝ զորս գտած էին.

Եօթանասուն հատ կային անոնցմէ. Զանոնք տեղաւորեցին պատին դէմ կանգնած, վանդակին եւ պատին մէջտեղը մնացած բոլորշի անջրպետին մէջ. Այս տախտակամածն էր որ ոտքերուս տակ կը հնչէր, այս ոսկորներուն վրայ էր որ կը քալէի, այս դիակներն էին որ կը դիտէին։

Երբ զանգակահարն իր գործը կատարեց, վասնզի այս արուեստագէտը իրերն ի տես կը դնէ երգչապետ թատերգի մը պէս, քովս մօտեցաւ եւ համեցաւ հետս խօսիլ. Բացատրեց իր մեռելները. Ցարալէզը առաջնորդ եղաւ. կարծես թանգարանի բացատրիչի մը չաղփաղփելը կը լըսէի. Երբեմն, արջերու ցուցահանի մը լեզուանիութիւնն ունէր.

—Ասոր նայեցէ՛ք, պարոն, մէկ թիւն է այս ակռաները ամբողջ են. — Նայեցէք թիւ երկուքը ի՛նչ աղէկ պահուած է. սակայն գրեթէ չորս հարիւր տարու է. — Գալով թիւ երեքին, կարծես թէ կը հնչէ եւ զմեզ կը լսէ. Զարմանալի չէ՛, տակաւին վաթսուն տարի չկայ որ մեռած է. Այս տեղի ամենէն երիտասարդներէն մին է. Քաղաքէն անձեր գիտեմ որք ճանչցան զայն։

Այսպէս շարունակեց իր շրջանը, վայելչութեամբ մէկ ուրուականէն միւսին անցնելով, եւ անվրէպ յիշողութեամբ մը դասը կարդալով. Երբ նախադասութեան մը մէջտեղը՝ հարցմամբ մը կ'ընդմիջէի զնա, կը պատասխանէր ինծի իր բնական ձայնովը, յետոյ նախադասութիւնը նորէն կ'սկսէր նոյն իսկ այն տեղէն՝ ուր ընդմիջած էի զինքը. Երբեմն իր ձեռքը բռնած բարակ գաւազանովը կը զարնէր դիակներուն որք կը հնչէին՝ կաշիէ պարապ պայուսակի մը պէս. Ցիրաւի, ի՞նչ է մարդուս մարմինը երբ միտքը հոն չէ այլեւս, եթէ ոչ պարապ պայուսակ մը.

Ասկից աւելի զարհուրելի տեսարան մը չեմ յիշեր. Տանթէ եւ Օրքանիա ասկէ աւելի տրտմագին բան մը չէին երազած երբեք. Լիւցերնի կամուրջին եւ Բամպօ-Սանիօյէն մինչեւ Բիզայի մեռելական պարերը, այս իրականութեան ստուերն են միայն։

Անկեան մը մէջ ամբողջ ընտանիք մը հաւաքուած էր, որ մեռած էր, կ'ըսեն, սունկով թունաւորուելով. չորս հոգի էին, մայրը, գլուխը ծռած, կարծես տակաւին կը ջանար խաղաղեցնել իր պզտիկ տղան՝ որ հոգի կուտար իր ծունկերուն միջեւ. երէց որդին, որուն կողմներեսը երիտասարդական բան մը պահած էր, ճակատը հօրն ուսին կը կրթնցնէր. Կուրծքի քաղցկեղէ մեռած կին մը տարօրինակ կերպով իր բազուկը կը գալարէր, կարծես ցնելու համար մահուան աճուկ տանջանքէն լայնցած իր վէրքը. Անոր քովը կը ցուցնէր հսկայ բեռնակիր մը՝ որ գրաւ բռնեց օր մը 2000 լիպրայ տանելու համար Բայլօի դռնէն մինչեւ Շարթռօն. տարաւ զանոնք, գրաւը շահեցաւ եւ մեռաւ. Գրաւէն սպանուող մարդը կը հրմշտկուէր մենամարտի մէջ մեռնող մարդէ մը. Սուրին ծակը՝ ուսկից մահը մտած էր, տակաւին կ'երեւար այս ծիւրած կուրծքին աջակողմը.

Մի քանի քայլ անդին կը կծկուէր տասներհինգ տարու խեղճ տղայ մը, որ, կ'ըսեն, ողջ թաղուեցաւ. Հոս է ահա ամբողջ սոսկումը. Այս ուրուականը կը տառապի. Վեց հարիւր տարի յետոյ տակաւին կը կռուի անհետացեալ դագաղին հետ. կը վերցնէ կափարիչը գանկովը եւ ծունկովը. կը հրէ կողնիէ տախտակը՝ ներբանովը եւ արմուկովը, ներսի երեսին վրայ կը ջախջախէ իր յուսահատ եղունգները, կուրծքը կ'ընդլայնի, վզին մկանունքը կուռին զարհուրելի կերպով, կը պոռայ. Այդ ձայնը այլեւս չի լսուիր, բայց կը տեսնուի. Ահռելի բան է.

Եօթանասնից վերջինը, ամենէն հինն է. Ութ հարիւր տարու կը հաշուուի. Զանգահարը տեսակ մը նազանքով ինծ դիտել տուաւ անոր ակռաները եւ մազերը. Բովէն պզտիկ տղայ մըն է.

Երբ ետ կը դառնայի, նշմարեցի այս ուրուականներէն մին, դրանը մօտ, գետինը նստած. Վիզը երկարած էր, գլուխը վեր վերցուցած, բերանը աղիողորմ, ձեռքը բաց, սփածանելի մը մարմնոյն մէջտեղը, սրունք մը եւ ոտք մը մերկ, եւ իր միւս սրունքէն դուրս կ'ելնէր փրթած ոլոք մը, փայտէ սրունքի մը պէս քարի մը վրայ դրուած. Կարծես ողորմութիւն կուզէր ինծմէ. Չկայ աւելի անհեթեթ եւ աւելի խորհրդաւոր բան մը քան այսպիսի մուրացիկ մը, այսպիսի դրան մը առջեւ.

Ի՞նչ տալ իրեն. Ի՞նչ ողորմութիւն ընել իրեն. Ո՞րն է այն սուն որ մեռելոց պէտք է. Ընդերկար անշարժ մնացի այս տեսարանին առջեւ եւ իմ մտախոհութենս տակաւ առ տակաւ աղօթք մը եղաւ։

Երբ կը մտածես որ, այս ամէն ճիւաղները այսօր չկթպակարկ այս սառուցեալ լռութեան եւ այս կսկծեցուցիչ դիրքերուն մէջ, ապրած են, բարախած են, տառապած են, սիրած են. երբ կը խորհիս որ ասոնք ունեցած են բնութեան տեսարանը, ծառերը, գիւղը, ծաղիկները, արեւը, եւ երկնքին կապոյտ կամարը՝ փոխանակ այս կապարագոյն կամարին. երբ կը խորհիս որ անոնք ունեցած են, երիտասարդութիւն, կեանք, գեղեցկութիւն, ուրախութիւն, հաճոյք եւ մեզ պէս արձակած են հանդէսներու մէջ անխորհրդութեամբ եւ մոռացումով լի այն երկար քրքիջները. երբ կը մտածես որ անոնք եղած են ինչ որ մենք ենք եւ մենք պիտի ըլլանք ինչ որ իրենք են. երբ այսպէս կը գտնուիս, աւա՛ղ, դէմ առ դէմ քու ապագայիդ հետ, տխուր մտածութիւն մը կը պատէ սիրտդ, ի զուր կը ջանաս յարիլ մարդկեղէն իրերու զօրս կըստանաս եւ որք ամենքն ալ հետզհետէ կը թաւալին ձեռացդ մէջ աւազի պէս, եւ կզգաս որ անդունդին մէջ կը գահավիժիս։

Այս մարդկեղէն աւերակներէն աւելի սոսկալի բան չկայ երբ մարմնեղէն աչքերով դիտենք. Գրգլած պատանքներ հազիւ կը ծածկեն զանոնք, մերկացած կողերը՝ կերեւին կուրծքի պատռուած մկանանց մէջէն. ակռայները դեղին են, եղունգները սեւ, մազերը ցանցառ եւ գանգուր, մորթը՝ չէկ մաշկ մըն է զոր գորշ փոշի մը կը զատէ մարմինէն. մկանունքը՝ որք կորսուած են իրենց ուժգնութիւնը, ընդերքը եւ աղիքը, կը հալին տեսակ մը խարտիշագոյն կտաւի մէջ ուրկէ կը կախուին սոսկալի թելեր, զորս այս խաւարին մէջ լռութեամբ կը հիւսէ մահուան անյագթ բոզը. բացուած որովայնին խորը կը նըշմարուի ողնաշարը։

—Պարոն, կըսէր ինծ մարդը, ի՛նչ լաւ պահպանուած են։

Ասոնցմէ աւելի ահեղ բան չկայ երբ մտքի աչքով դիտեմք զանոնք։

Զանգակահարը, տեսնելով որ մտախոհութենս կ'երկարի, կամացուկ մը դուրս ելած եւ զիս մինակ ձգած էր. Լամպարը գետինը դրուած կը մնար. Երբ այս մարդն այլ եւս հոն չէր, կարծեցի թէ զիս նեղացնող բան մը անհետ եղած էր. Այսպէս, ինքզինքս, այս մառանին տխուր բնակիչներուն հետ ուղղակի եւ մտերիմ հաղորդակցութեան մէջ զգացի։

Տեսակ մը դալուկով կը դիտէի այս շրջանակը որ զիս կը շրջապատէր անշարժ եւ միանգամայն ջղաձգական. Մէկ մասին բազուկները կախուած են, միւսներունը կը գալարին, մի քանիներ ձեռքերնին միացուցած են. Ստոյգ է որ սարսափի եւ անձկութեան արտայայտութիւն մը կ'երեւի բոլոր այս դէմքերուն վրայ՝ որք գերեզմանին ներսիդին տեսած են. Շիրիմը ինչ կերպով որ ալ վարուած ըլլայ անոնց հետ, մեռելներուն մարմինը ահռելի է։

Ինծ համար, որպէս արդէն կրցած նշմարել, ասոնք մումիայներ չէին, ճիւաղներ էին. կը տեսնէի ամբողջ այս գլուխները, մին միւսին դարձած, ամբողջ այս ականջները որք կարծես մօտիկ կընէին ծռած դէպ այն ամէն բերանները որք կարծես կը հծծէին եւ կը կարծէի որ գետնէն խլուած եւ տեւականութեան դատապարտուած այս մեռեալները կպրէին այս խաւարին մէջ սարսափելի եւ յաւիտենական կեանքով մը, որ կը խօսէին իրենց զնդանին թանձր մառախուղին մէջ, որ կը պատմէին հոգւոյն տխուր պատահարները գերեզմանին մէջ եւ որ իրարու անբացատրելի բաներ կը փսփսային։

Ի՛նչ զարհուրելի խօսակցութիւններ. Ի՛նչ կրնային ըսել իրարու. Ո՛վ անդունդք յորս կը կորսուի միտքը. Անոնք գիտեն ինչ որ կայ կեանքէն ետքը. Անոնք կը ճանչնան ճամբորդութեան գաղտնիքը. անոնք հրուանդանը կտրած անցած են. Մեծ ամպը պատռուած է իրենց համար. Մենք տակաւին, մենք կը գտնուինք կարծիքներու, յոյսերու, փառասիրութեանց, կիրքերու, մեր իմաստութիւն կոչած ամէն յիմարութեանց եւ ճշմարտութիւն անուանած ամէն տարակոյսներու երկրին մէջ. Անոնք մտած են անհունին, անփոփոխին, իրականութեան աշխարհը. Անոնք կը ճանչնան այն բաները որք են եւ այն միակ բաները որք կըլլան. Անոնք խորը գիտեն այն ամէն հարցումներուն որք զմեզ կը գրաւեն, գիշեր եւ ցերեկ զմեզ մտախորշ, զմեզ՝ փիլիսոփայ, եւ մեր անվերջ խոկմանց ամէն նիւթերուն, որպէս են կենաց նպատակ, արարչութեան առարկայ, եսի տեւականութիւն, յետին վիճակ հոգւոյ. Անոնք մեր բոլոր առեղծուածներուն նշանաբանը գիտեն. Անոնք մեր ամէն սկզբնաւորութեանց վերջը գիտեն. Ի՞նչու այս սոսկալի կերպարանքն ունին. Ո՛վ իրենց դէմքը այսպէս յուսահատ եւ ահաւոր կընէ.

Եթէ մեր ականջները չափազանց թանձր չըլլային, լսելու համար իրենց խօսքը, եթէ Աստուած անոնց եւ մեր մէջ դրած չըլլար մեր եւ կենաց այս անանց պատը, ի՞նչ պիտի ըսէին մեզ. Ի՞նչ յայտնութիւններ պիտի ընէին մեզ. Ի՞նչ խորհուրդներ պիտի տային մեզ. Իմաստո՞ւն թէ յիմար պիտի ելլէինք իրենց ձեռքերէն. Ի՞նչ կը բերեն գերեզմանէն.

Սարսափը պիտի ըլլար այդ, եթէ պէտք է հաւատալ այս ուրուականներուն տեսարանին. Բայց ասիկա տեսարան մըն է միայն եւ անմտութիւն է անոր հաւատալ. Թէպէտեւ ինքզինքնիս մտախոհ կը կեդրոնեմք բայց իրերուն մակերեսը մինչեւ որոշ խորութիւն մը միայն կրցանք վերցնել. Անհունին գունտը չթողուր որ միտքը իր մէջ աւելի թափանցէ, որքան խորաչափը հողային գունտին մէջ։

Զանազան իմաստասիրութիւնները արթէզեան հորեր են միայն. ամենքն ալ միեւնոյն տեղէն միեւնոյն ջուրը կը ժայթքեցնեն, միեւնոյն ճշմարտութիւնը. մարդկային ցեխով խառնուած եւ Աստուծոյ ջերմութեամբ տաքցած. Բայց ոչ մէկ հոր, ոչ մէկ իմաստասիրութիւն կը հասնի իրաց կեդրոնին. Ոգին, ինքն իսկ, որ խորաչափներուն էն կարողն է, չպիտի կրնար դպչիլ բոլին կեդրոնին, արարածին, երկրաչափական եւ միստիքական կէտին, ճշմարտութեան անպատում միջավայրին. Մենք ժայռէն բնաւ բան մը չպիտի դուրս հանենք, բայց միայն երբեմն ջրոյ կաթիլ մը, երբեմն կրակի կայծ մը։

Սակայն խորհինք. Զարնենք ժայռը, պեղենք հողը. Օրէնք մը կատարել է այս. Պէտք է որ մէկ մասը խոկայ ինչպէս որ միւս մասն ալ պէտք է որ մշակէ։

Եւ յետոյ Աստուծոյ կամքին հպատակինք. Այն գաղտնիքը՝ զոր իմաստասիրութիւնը կորզել կ'ուզէ, բնութիւնն է պահած. Արդ, ո՞վ պիտի կրնայ երբեք քեզ յաղթել, ո՛վ բնութիւն։

Մենք իրաց միայն մէկ կողմը կը տեսնենք. Աստուած միւսը կը տեսնէ.

Մարդկեղէն մորթը զմեզ կը սարսափեցնէ երբ զայն կը դիտենք. Բայց միմիայն մորթ է ան, դատարկ, ցնորական եւ ամայի բան մը. Կը կարծենք թէ այս աւերակը մեզ սոսկալի բաներ կը յայտնէ. Ո՛չ. Նա զմեզ կը զարհուրեցնէ եւ ոչ ուրիշ բան. Կը տեսնե՞նք իմացականութիւնը, կը տեսնե՞նք հոգին, կը տեսնե՞նք միտքը. Գիտե՞նք ինչ որ պիտի ըսէր մեզ մեռելոց միտքը, եթէ մեզ տրուած ըլլար զայն նշմարել իր փառաւոր շղլեւնին մէջ. Չհաւատանք ուրեմն մարմնոյն որ սոսկմամբ կը լուծուի եւ որ կը խորշի իր եղծումէն, չհաւատանք դիակին, ոչ կմախքին, ոչ մումիային եւ մտած ենք որ, եթէ գերեզմանին մէջ մթութիւն մը կայ, լոյս մըն ալ կայ. Հոգին գացած է այս լոյսին մէջ, մինչդեռ մարմինը կը մնար խաւարին մէջ, հոգին կը դիտէ այս լոյսը. Ուրո՞ հոգ մարմնոյն խորշումը եթէ հոգին կը ժպտի.

Մտածութեանց այս քաոսին մէջ սուզած էի. Այս մեռելները որք կը խօսէին իրարու հետ, այլ եւս ինծ սարսափ չէին ներշնչէր, անոնց մէջ ինքզինքս գրեթէ անհանգիստ կզգայի. Ցանկարծ չգիտեմ ինչպէս յիշեցի որ այդ վայրկենին իսկ, Սէն-Միշէլի այդ աշտարակին բարձանց վըրայ, երկու հարիւր ոտք վեր, գլխուս վրայ՝ այս ուրուականներուն վրայ որք մթութեան մէջ չգիտեմ ինչ խորհրդաւոր հաղորդակցութիւններ կը փոխանակեն, հեռագրաթել մը, լարով մը առաջնորդուած փայտէ խեղճուկ մեքենայ մը, կը ծփար ամպերուն մէջ, եւ մի զկնի միոյ անջրպետին մէջէն կը նետէր, իր ալ ունեցած խորհրդաւոր լեզուով այն ամէն անգնին բաները՝ որք վաղը օրագիր պիտի ըլլան։

Երբեք չեմ զգացած աւելի աղէկ քան այդ վայրկենին զմեզ յուզող, բորբոքող այն ամէն բաներուն ունայնութիւնը. Ի՛նչ քերթուած քան Սէն-Միշէլի այս աշտարակը. Ի՛նչ հակադրութիւն եւ ի՛նչ դաս. Իր գագաթին վրայ, լուսին եւ արեւին մէջ, երկնքի կապոյտին մէջտեղը, բազմահօգ եւ փողոցներուն մէջ վխտացող ժողովրդեան աչքերուն առջեւ, հեռագրաթել մը որ կը շարժի եւ կը տատանի որպէս Պասքէն իր ցուպին վրայ, կը պատմէ եւ կը մանրամասնէ վայրկենապէս օրուան պատմութեան եւ քառորդ ժամու դիպաց ամբողջ խեղճութիւնը, այն բոլոր գժտութիւնները որոնցմով կը բաղկանայ մարդս որ կ'անցնի եւ վայրկեանը որ խոյս կ'ուտայ — եւ այդ ժամանակին մէջ, իր խարսխին մէջ, հիմնորմերուն մէջտեղը՝ որոց վրայ աշտարակը կը կրթնի, գետնափոր գերեզմանի մը մէջ ուր ոչ ճառագայթ մը եւ ոչ աղմուկ կը հասնի, ուրուականներու ժողով մը խաւարին մէջ բոլորածեւ նստած՝ ցած ձայնով կը խօսի, գերեզմանի եւ յաւիտենականութեան վրայ։

Թարգմ. ՕՆՆԻԿ ԵՐՈՒԱՆ

Գատը-գիւղ

ՍԳՈՏԻ ՄՈՒԻ Զ–ՆԻ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 ակտ. 1889

Պարոնայք Սգոտ և Պոուն,

Յօրմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոտի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ.

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօռիւ ձկան իւղէն եւ կըլլանմոնտրէմ զայն.

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

ԻԼԱՆ

ՇԷՀՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Եափրնէգափուսը հարիճ մահալլի իխթիսալինտէ վաքը փօսթանատան հասպէլ թէսլիյէ էմանէթէ գալան վէ Պաղչէվան Օղլու սօգաղընտա թէգաուիւֆ իտէն սէքիզ զրաի միմարի արսանըն պէհէր զրաը օն ղրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քանունը էվէլին տօգուզունճու բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը վիրիլէճէկինտէն, թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքճէլէրի իլէ պէրապէր Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր.

2 քեանունը էվվէլ 307

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ԻԼԱՆ

Թահնիյէ իտարէսի իչիւն միւպայաա օլունաճագ օլան 600 մէթրօ տագիգ գօղլարը իչիւն չէրիտ լասթիկին պէհէր մէթրօսը 9 ղրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քանունը էվվէլ Բուտրէն 7նճի ճումաա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթաալնա թալիպ օլանլարըն մագամ Սէրասքէրի լէվազիմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի.

Նօ. 3 — 1–3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ՚է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ՚ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց

Թիւ 11 և 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ 31 Դեկտ. 1890	» 6,165,860
Տարեկան հասոյթ	» 14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ՚ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. ... միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անմահատու խան. 12, 13, 14. 16

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ ԻՀԱՆ

Ֆապրիգայի հիւմայունիար իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըյի միւնագասայա գօնուլան մալիէմ էլ մըգտար չիվիտին պէհէր քիլօսը 85 զրուշա օլարագ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունի Էվվէլին 5իննի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը պիլ իճրա մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն նումունէսի վէճհլէ իթասընա վէ 7իննի կիւնի տախի ⁰/₀ 5 Թէմինաթիլէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկերի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 1 2—3

Լսմանը սամանը կիլօսը 100 զրուշա օլարագ Ֆիրուզէ օլունաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան քէփէկտէն 50,000 քիլօ՝ ինճէ քէփէկին պէհէր քիլօսը 16 վէ 150,000 քիլօ գալըն քէփէկին 15 փարայա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունը էվվէլը րումինին 7ինճի ճումա իրթէսի կիւնի պիլ միւզայէտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկերի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 2 2—3

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

- Բշ. 2 14 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
- Գշ. 3/15 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով
- Դշ. 4/16 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
- Դշ. 4 16 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
- Եշ. 5 17 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—Դեկ. 3/15, երկուշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 10

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ներսէ-էկ. Անֆէլէր, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալզամօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիբէօ	5500	Բանտէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիգանօ	2200	Բլաւէօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտօնօ	2200	Քուիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալդօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմնօ	2200	Սըլվիօ	2000
Զիբակօ	5000	Լէօ	2000	Սորէնտօ	[illegible]
Գլիօ	[illegible]	Լէբանթօ	4500	[illegible]	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	[illegible]	1200
Տիդօ	[illegible]	[illegible]	1500	[illegible]	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4500	Թօրրիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարգէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էսկիմօ	2600	Մուրինօ	3100	Ըէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէլօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տէֆայնըն	200
Ֆրանթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճէմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օտրանտօ	4500	Ճէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օդօ	2000	Մօզարթօ	120

Իմբրաթըրը Մօնարք	8000
Բերժիրը Մօնարք	8000
Լըգիրը Մօնարք	8100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ՚ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ Գործակալք

Թիւ 17-18, Բիւյիւք Միլլեթ խան, Ղալաթիա 7

ՊԱԶԱՐ ԱԼՄԱՆ

(388, Բերա Մեծ փողոց, 388)

Ընդարձակած ըլլալով իր հաստատութիւնն նորակառոյց շէնքով մը Տանտրէա Բասաժին մէջ, կը հրաւիրէ իր բազմաթիւ յաճախորդներն ու արգոյ հասարակութիւնը որ բարեհաճին այցելել նոր վաճառանոցները (մուտքը միշտ Մեծ-Փողոցէն)։ Հոն կը գտնուին ամեն տեսակ կահ կարասեաց մեծ մթերք, յոյժ խնամեալ և տոկուն պատրաստութեամբ. գրասեղաններ, մատենադարաններ, դարակներ, աթոռներ, ուտելարաններ և սեղաններ ճաշասրահներու համար, թէյի և խաղի սեղաններ, աստիճանաւոր դարաններ, և ճոխ հաւաքածոյ մը Լիւքսի կարասեաց։ Պազար Ալմանի վաճառանոցները կը պարունակեն ամենէն ընդարձակ մթերքն կաղանդի նուէրներու համար. խաղալիկներ, ծննդեան ծառեր, անուշեղէններ, գաւազաններ, հովանոցներ, հովահարներ, ձեռնոցներ, փողկապներ, անուշահոտութիւններ, նեսեսեռներ, գոհարեղէններ, ալպոմներ, մարոքիներէ անօթներ, պատի ժամացոյցներ, բազմատեղեան աշտանակներ, լամպարներ, ըմպելեաց արկղիկներ, պղպատեայ նիւթեր, արոյրէ նիւթեր, հայելիներ, ափսէներ, յամպարէ ծխափողի բերանոցներ, կողովներ, շաքարեղինաց տուփեր, և շատ մը ուրիշ նիւթեր։

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ–ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ 2218

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթախառն պատրաստութիւններէն։

Այս երկաթ, չորցած հատ մը ջրով կ՚առնուի, ...

Պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի գրգռեր, ակռաները չի սեւցներ։

Կեդրոնատեղի՝ ՏԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՌՈՒԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգղ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	» 35,000,000

Ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ

Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Պահճէ Գաբու, Մեյտանճըք սօքաք, Ուիլձալ Խան.

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՃԱՌԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃԱՐՊ ԻՒՂ

Խիբոֆոսֆիթներով շինուած

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Խիբոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճգնաժամութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐԵԱՆ 212

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Գ. ԽԱՉԻԿԵԱՆ ԵՒ Յ. ԽՈՒՐԴՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ.

Պահճէ—Գաբու, Ճէլալ պէյ խանի դրան կից, Թիւ 10

Ձմեռուան առթիւ սոյն հանրածանօթ վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին Չինէ և Ճավայէ ուղղակի հասած նոր բերք՝ զանազան տեսակ գերընտիր եւ ազնիւ ու անուշաբոյր ամէն ճաշակի յարմար։—Կաղանդի նուէրներու համար թէյով լեցուն Ճարոնական, Չինական եւ Հնդկական այլ և այլ մեծութեամբք եւ ձեւերով գեղակերտ եւ նկարազարդ տուփեր։—Ցաճախորդաց գոհացում տալու համար բնաւ ջանք չը խնայուիր։—Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով և ճշդութեամբ։—Գիները որոշ եւ խիստ չափաւոր։—Զի՛ք սակարկութիւն։

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՈՒՆ

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ

ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՅ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՌՆՈՒԵԼՈՒ ԳՐՐԱՋԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԷՆՖԼՈՒԷՆՑԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Աւիտ Գառապոնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԵՂԱՆԱԿ

GRANDE GRILE.— Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի մաղձութիւն, ներքին գործարանաց խցմունք, խըճային քար ևայլն։

HOPITAL.— Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CELÉSTINS.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց-միզական (Ալպիւմինիւրի)։

HAUTERIVE.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց-միզական։

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քաբսիւլին վրայ։

Կը գտնուի դեղագործական Անգլիական մթերանոցն և Պոլսոյ բոլոր եղագործաց քով։ 2203

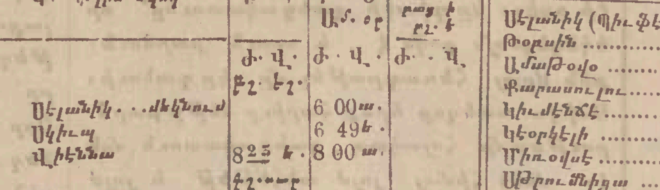

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՈՎԱ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Արեւ. ճեպն. Թ. 2 Բշ. Եշ.	Կուխ. ճամբ. Թ. 4 Ամ. օր	Կուխ. խառն Թ. 52 Ամ. օր
	Երեկոյ ժ. վ.	Երեկոյ ժ. վ.	Առաւ. ժ. վ.
Կ. Պոլիս ... մեկնում	7 20	8 15	7 50
Գում—գաբու			8 08
Եետի—գուլէ			8 22
Մաքրիգիւղ			8 39
Այաստեֆանոս			8 52
Քիւչիւք—Չեքմեճէ			9 03
Սպարթա—գուլէ			9 47
Հատըմքէօյ		9 46	10 23
Չաթալճա			11 06
Գապագճէ	9 50	10 46	11 45
Սինէքլի			12 51
Չէրքէզքէօյ ժամանում		12 02	1 33
Չէրքէզքէօյ մեկնում		12 04	2 00
Չօրլու	11 50	12 47	2 50
Մուրատլը—Քէօրէքլի			3 38
Սեյիտլէր—Չիֆթլիք			4 09
Լիւլէ—Պուրկազ		2 19	4 49
	Գիշեր		
Պապա—Էսքի	1 55	2 51	5 35
Բապլօ—քէօյ			6 16
Ուզուն—Քէօբրիւ		3 57	7 05
Գուլէլի—Պուրկազ		4 18	7 47
Ուրլի			8 13
Ադրիանուպոլիս ... ժմ.	4 14	5 09	9 00
			Երեկոյ

	Կուխ. Թ. 132 Բշ. Եշ.
	Երեկոյ
Ադրիանուպոլիս ... մկ.	3 06
Գառըքէօյ	3 52
Մուստաֆա բաշա ժմ.	4 42
Մուստաֆա բաշա մկ.	5 03
Հարմանլը ժմ.	6 20
Հարմանլը մկ.	6 40
Թըրնովա-Սէմէնլի ժամ.	7 23
	Երեկոյ
Հաղորդակց. Թրնովա-Եամպօլու-Պուրկազի գծին հետ.	
Թըրնովա—Սէմէնլի (Բշ. Եշ.) մկ.	9 15
Եամպօլու ժմ.	2 00
Պուրկազ (դշ. ուր.) մկ.	6 58

	Արեւ. ճեպն.	Կուխ. ճամբ.	Կուխ. խառն Թ. 124 բաց ի կիր.
			Առաւ.
Թըրնովա—Սէմէնլի մկ.		8 01	10 45
Գայաճըք—Հասքէօյ		8 38	11 44
Եէնի—Մահալլէ		9 27	12 57
Բաքագլը	8 32	9 53	1 39
Գաթօնիցա—Սթանիմագ		10 20	2 14
Ֆիլիպէ ժամ.	9 21	10 42	2 39
Ֆիլիպէ մկ.	9 31	11 2	3 14
Թաթար Բազարճըք		11 58	4 40
Սարամպէյ ժամ.		12 23	5 11
Սարամպէյ մկ.		12 24	Երեկոյ
Պելովա ժամ.	11 10	12 43	
	Առաւ.	Երեկոյ	
	Գիշեր		
Սոֆիա	3 18	4 29	
Նիշ ժամ.	8 20	10 04	
	Գիշեր		
Պելկրատ	2 45	4 48 ա	
Պուտաբեշթ	10 05	1 25	
Վիեննա	3 15 ե.	7 15	
Սկիւպ	Գիշեր	1 49	
Սելանիկ		9 35	

Կառախումբ Կ. Պոլիս եկող	Արեւ. ճեպն. Թ. 1	Կուխ. ճամբ. Թ. 3 Ամ. օր	Կուխ. խառն Թ. 123 բաց ի կիր.
	ժ. վ. Բշ. Եշ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Սելանիկ ... մեկնում		6 00 ա.	
Սկիւպ		6 49 ե.	
Վիեննա	8 25 ե.	8 00 ա.	
	Գիշեր		
Պուտաբեշթ	2 35 ա.	2 40 ե.	
Պելկրատ	9 30 ա.	10 55 ե.	
Նիշ	3 20 ե.	5 44 ա.	
Սոֆիա	9 00 ե.	12 16 ե	
	Դշ. Շբ. Առաւ.	Երեկոյ	Առաւ.
Պելովա մկ.	12 40	3 57	
Սարամպէյ		4 15	6 00
Թաթար Բազարճըք		4 42	6 45
Ֆիլիպէ ժամ.	2 12	5 35	7 51
Ֆիլիպէ մկ.	2 17	6 00	8 25
Գաթօնիցա—Սթանիմագ		6 21	8 59
Բաքագլը	3 08	6 47	9 52
Եէնի Մահալլէ		7 12	10 44
Գայաճըք—Հասքէօյ		8 01	11 59
Թըրնովա-Սէմէնլի ժամ.	4 55	8 35	2 43
			Երեկոյ

	Կուխ. Թ. 131 Դշ. Շբ.
Հաղորդակց. Պուրկազ-Եամպօլու-Թրնովայի գծին հետ.	
Պուրկազ (դշ. ուր.) մկ.	9 40
Եամպօլու մկ.	2 40
Թըրնովա—Սէմէնլի (դշ. շբ.) ժմ.	7 20
	Առ.
Թըրնովա—Սէմէնլի մկ.	7 51
Հարմանլը ժմ.	8 34
Հարմանլը մկ.	9 40
Մուստաֆա-փաշա ժմ.	10 56
Մուստաֆա-փաշա մկ.	11 16
Գառըքէօյ	12 06
Ադրիանուպոլիս ... ժամ.	12 55
	Երեկոյ

	Արեւ. ճեպն.	Կուխ. ճամբ.	Կուխ. խառն Թ. 51 Ամ. օր
			Առաւ.
Ադրիանուպոլիս ... մկ.	7 14	11 23	6 25
Ուրլի			7 13
Գուլէլի—Պուր. (Պիւֆէ)		12 19	8 25
Ուզուն—Քէօբրիւ		12 38	8 59
Բապլօ—Քէօյ			9 40
Պապա—Էսքի	9 36	1 50	10 33
Լիւլէ—Պուրկազ		2 18	11 10
Սեյիտլէր—Չիֆթլիք			11 46
Մուրատլը—Քէօրէքլի			12 18
Չօրլու		3 48	1 16
Չէրքէզքէօյ ժամ.	12 12	4 25	2 00
Չէրքէզքէօյ մկ.	12 17	4 30	2 25
Սինէքլի			3 18
Գապագճէ			4 09
Չաթալճա	1 57	6 11	4 50
Հատըմքէօյ		6 47	5 51
Սպարթա—գուլէ			6 17
Քիւչիւք—Չեքմեճէ			7 06
Այաստեֆանոս			7 18
Մաքրի—գիւղ			7 43
Եետի—գուլէ			7 57
Գում—Գաբու			8 06
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժմ.	4 00	8 15	8 15
	Երեկոյ	Առաւ.	Երեկ.

Ստորագծեալ վայրկեանները գիշերուան ժամը կը նշանակեն սկսելով երեկոյեան 6է մինչեւ առաւօտեան ժ. 5 59 (Ը. Ի.)

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՍՊԷՖՉԷ

Կուխմբ. Թ. 512/522 Սելանիկէն ամեն օր	Առաւ. ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 523 Վիեննայէն ամեն օր	ժ. վ.
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... մեկ.	6 00	Վիեննա մեկ.	8 00
Թօքսին	6 33	Պուտաբեշթ	2 40
Ամաթօվօ	7 10	Պելկրատ	10 55
Քարասուլու	7 31	Նիշ	5 50
Կիւմէնճէ	7 41		Առաւ.
Կէօրկէլի	8 17	Սպէֆչէ ... մեկ.	10 40
Միռօվաճ	8 51	Պուգանօֆչէ	10 55
Ստրումիցա	9 00	Պուգօթչէ	11 23
Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	9 32	Բրեշօվա	11 40
Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) մկ.	9 42	Թապանօֆչէ	12 03
Քրիվօլագ	10 27	Գումանօվա	12 37
Վէնէճիանօ—Կրատսկօ	11 06	Հաճըլար	1 13
Քէօբրիւլիւ ժմ.	11 53	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մեկ.	1 49
Քէօբրիւլիւ մկ.	12 03	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժմ.	2 01
Զէլէնիքօ	12 51	Զէլէնիքօ	2 37
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	1 27	Քէօբրիւլիւ ժմ.	3 20
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մեկ.	1 49	Քէօբրիւլիւ մկ.	3 30
Հաճըլար	2 29	Վէնէճիանօ—Կրատսկօ	4 20
Գումանօվա	3 22	Քրիվօլագ	5 03
Թապանօֆչէ	3 53	Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	5 37
Բրեշօվա	4 21	Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) մկ.	5 52
Պուգօթչէ	4 33	Ստրումիցա	6 26
Պուգանօֆչէ	4 57	Միռօվաճ	6 35
Սպէֆչէ ժամ	5 10	Կէօրկէլի	7 19
	Երեկոյ	Կիւմէնճէ	7 51
Նիշ ժամ	9 40	Քարասուլու	8 01
Պելկրատ	4 48	Ամաթօվօ	8 24
Պուտաբեշթ	1 25	Թօքսին	9 01
Վիեննա	7 15	Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.	9 35
			Երեկոյ

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառախումբ Թ. 622 Իւսքիւպէն բշ. դշ. ուր.	Առաւ. ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 621 Միթրօվիցայէն գշ. եշ. շբ.	Առաւ. ժ. վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... մեկ.	7 40	Միթրօվիցա (Պիւֆէ) մկ.	7 25
Էլէշան	8 47	Վուշիտն	7 47
Քարասիմնիք	9 42	Բրիշթինա	8 41
Վերիզօվիչ	10 52	Լիբֆիան	9 36
Լիբլիան	11 45	Վէրսօվիչ	10 37
Բրիշթինա	12 37	Քարասամնիք	11 24
Վուշիտն	1 23	Էլէշան	12 01
Միթրօվիցա (Պիւֆէ) ժմ.	1 40	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... ժմ.	12 54
	Երեկոյ		Երեկոյ

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կուխումբ Թ.	321 Բշ. Եշ.	323 Կիր.	Կուխումբ Թ.	322 Դշ. Շբ.	324 ամ.
Հաղորդկցութ. գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ։			Պուրկազ մեկ.	9 40 ե	
Սոֆ-Պելովէն ժմ.	8 35	12 45 ե		Առաւ.	Առ.
Սարամպէյէն ժմ.			Եամպօլու մեկ.	2 40	5 40
	Երեկոյ	Երեկոյ	Սլիվնօ—Քրմանլը	3 41	6 13
Թրնվ- Սմէնլ մեկ.	9 15	1 40	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 9
Գարաբունար	9 58	2 25	Բատնէ—Մհլլէսի	5 45	8 14
Բատնէ—Մհլլէսի	11 05	3 32	Գարաբունար	6 46	9 15
Եէնի—Զաղրա	12 13	4 43	Թրնօվ—Սմէնլի ժ.	7 20	9 4
Սլիվնօ—Քրմանլը	1 11	5 41		Առաւ.	Առ.
Եամպօլու ժմ.	2 00	6 30	Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ։		
		Երեկոյ	Պելով-Սոֆիայի ժ.	8 01	
Պուրկազ ժմ.	6 58		Սարամպէյ մեկ.		
	Առաւ.				

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Թ. 222 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ. Երեկոյ	Կառախումբ Թ. 221 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ. Առաւ.
Տէտէ—Աղաճ ... մեկ.	12 20	Ա. Պոլիս ... մեկ.	8 00
Ֆերրէ	1 29	Ուրլի »	8 55
Պիտիքլի	2 33	Գուլէլի—Պուրկազ մեկ.	9 40
Սուֆլի	3 31	Տիմէթօքա	10 15
Տիմէթօքա	4 36	Սուֆլի	11 27
Գուլէլի—Պուրկազ	5 19	Պիտիքլի	12 20
Ուրլի »	5 46	Ֆերրէ	1 21
Ա. Պոլիս ... ժմ.	6 40	Տէտէ—Աղաճ ... ժամ.	2 20
	Երեկոյ		Երեկոյ

Արտօնատէր Ս. ՏԷՄՍՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ